

Mulțumiri soției mele, Cornelia,  
pentru sprijinul ce mi l-a dat în  
scrierea acestei cărți.

# **Cavalerul din Payns**

**Drumul spre Templu**

\*

de

**Michael Villmont**

**Editura Sfântul Ierarh Nicolae  
2014**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**  
**VILLMONT, MICHAEL**

**Cavalerul din Payns** / Michael Villmont. - Brăila :  
Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-671-526-3

821.135.1-31

© Toate drepturile aparțin autorului.

## Cuprins

Capitolul 1. Cavalerul de Payens .....	9
Capitolul 2. Plecarea la Cruciada.....	48
Capitolul 3. Drumul spre Ierusalim.....	99
Capitolul 4. Comitatul Edessa.....	127
Capitolul 5. Ierusalim, anul 1099.....	202
Capitolul 6. Domeniul Chapens.....	243



## Cuvânt înainte

Lumea cavalerismului medieval exercită o atracție evidentă din partea cititorilor de toate vârstele și interesul pentru cunoașterea modului de viață medieval în general, a faptelor, evenimentelor și a personalităților istorice din acea vreme, devine tot mai mare.

Evenimentele importante ale evului mediu ascund încă multe enigme, iar cunoașterea lor este dificilă în absența unor documente sau alte dovezi certe. Poate tocmai aceste enigme exercită atracție asupra cititorilor. Dar poate că și atmosfera vremii, pe care noi o percepem printr-un romantism mai mult sau mai puțin justificat, cu nostalgia generată de povestirile cu acei cavaleri frumoși și curajoși, cu acele castelane îndrăgostite care-și așteptau soții sau logodnicii ani de zile, până la întoarcerea lor din război. O lume cu fapte de vitejie puse în slujba binelui, ne atrage, ne creează un confort psihic și ne transpune în lumea basmelor în care binele învinge întotdeauna. În acest fel, lumea medievală a cavalerilor, castelanelor, a menestrelor, ne ajută să trecem mai ușor peste neplăceri cotidiene, indiferent de vârsta cititorului.

Cu atât mai mult, ordinelor cavalerești ascund încă taine și enigme pe care cititorii caută să le descopere și să le înțeleagă prin intermediul cărților științifice sau beletristice, de ficțiune.

Cartea de față este una de ficțiune, chiar dacă regăsim, în conținutul ei, câteva evenimente care au avut loc în acea perioadă și unele personaje istorice care au trăit la începutul secolului al doisprezecelea. Desfășurarea evenimentelor și viața personajelor au fost descrise apelând la imaginație și ficțiune pentru a le face cât mai interesante pentru cititor.

Marea majoritate a faptelor, evenimentelor și personajelor descrise sunt fictive, ca și viața și acțiunile lor, precum și multe din locurile de desfășurare a acțiunilor cavalerești.

Datele despre acestea, sunt date de cultură generală, cunoscute de-a lungul anilor din manuale și alte materiale libere de interes public. Din materialele de informare de cultură generală, în special din enciclopedia liberă Wikipedia, aflăm că Hugues de Payens, nobil francez din provincia Champagne, născut la castelul din așezarea Payns, a fost unul din fondatorii, alături de alți opt cavaleri, a Ordinului Cavalerilor Templieri, la Ierusalim, în anii 1118-1120. Ordinul a ființat până în jurul anului 1314, când a fost desființat printr-o bulă papală. Ce s-a întâmplat cu templieri după desființarea

ordinului? Și-a continuat Ordinul Templier existența în secret, în ciuda persecuțiilor la care au fost supuși membrii lui? Ce secrete au deținut templierii? Sunt întrebări la care se poate răspunde cu certitudine?

Ordinul Templier a atras și încă atrage interesul multor oameni datorită misterelor ce învăluie existența sa, generând multe controverse în rândul cunoscătorilor fenomenului, numit „Templarism”. Unele din tainele Ordinului Templier sunt reale, altele inventate, unele sunt istorice, altele ezoterice. Prezenta carte este de ficțiune, de aceea nu intră în aceste controverse.

Personajului Hugues de Payens i-am atribuit, imaginar, participarea la prima cruciadă, precum și alte fapte și acțiuni cavaleriești, militare. I-am atribuit, de asemenea, cunoștințe ezoterice și practici oculte orientale. Dar nimeni nu poate spune dacă acesta le-a deținut sau nu, dacă templierii au avut sau nu astfel de practici oculte. Cititorul, la rândul său, poate crede ceea ce vrea, după puterea lui de imaginație.

Cartea „Cavalerul din Payns”, are mai multe părți. Prima, „Drumul spre Templu”, descrie, imaginar, prima etapă a vieții cavalerului, participarea sa presupusă la prima cruciadă și familiarizarea cu tainele și practicile oculte orientale, arată iubirile și faptele sale de arme.

Acțiunea cărții se întinde până în anii fondării Ordinului Templier, care este subiectul părții a doua.

Stilul în care sunt descrise comportarea și faptele cavalerului Hugues de Payens, unele expresii și cuvinte folosite în acea epocă, duc imaginația și trăirea cititorului în atmosfera evului mediu și-l fac să trăiască, alături de personajele principale, viața de nobil cavaler, simplă și periculoasă, marcată de eroism și sacrificiu.

Cititorul află care au fost calitățile și valorile morale, cavaleriești, ce i-au însușit în acțiunile lor, pe mulți din nobilii vremii, valori și calități personale pe care i le-am atribuit și cavalerului Hugues de Payens: loialitate, cinste, curaj, spirit de sacrificiu. Oare aceste valori sunt de actualitate? Tot cititorul trebuie să răspundă la această întrebare.

Referirea la credințele religioase, la popoarele vremii sunt valabile strict pentru acele timpuri, așa cum le percepeau acestea, valorile morale descrise mai sus fiind o caracteristică a tuturor acelor credințe și popoare, fără nici o deosebire. Luptătorii popoarelor acelor vremuri au trăit, au luptat și au murit pentru credința lor, cu loialitate, curaj și sacrificiu.

## 1. Cavalerul Hugues de Payens

Într-una din zilele de la începutul lunii mai a.d. 1085, la castelul aflat în mica localitate Payns de lângă Troyes, începuseră să se adune cavaleri și nobili din ținuturile vecine, precum și mulți țărani și târgoveți din împrejurimi. Se anunțase de mai mult timp organizarea unui turnir pentru nobili și cavaleri pe câmpul de lângă castel, iar pentru țărani și târgoveți, Seniorul chemase o trupă de artiști ambulanti, ca să prezinte teatru comic și numere de circ.

Payns era o mică așezare la vreo trei leghe depărtare de Troyes, oraș mare, care se bucura de privilegiul de a fi reședința contele Eudes al V-lea, Senior de Troyes. Eudes era trecut de prima tinerețe, dar dornic de întreceri cavalești, cunoscut ca stăpân bogat al ținuturilor colinare din regiunea Champagne, a cărui bogăție i-o aduceau podgoriile întinse de viță de vie și pădurile dese, pline cu vânat din estul ținutului.

Senior de Payns era cavalerul Hugue I, vasal al contelui de Troyes. Seniorul avea cam patruzeci de ani, era bine făcut, de înălțime medie, brunet, cu părul negru tuns până spre ceafă, cu barba și mustața tunse scurt. Privirea îi era pătrunzătoare, fața prelungă și nasul acvilin, de roman și, prin întreaga lui înfățișare, arăta a fi un om hotărât, cu o mare experiență de viață, care a trecut prin multe încercări și nu toate fericite.

Așezarea Payns era ridicată pe versantul întins, cu pantă ușoară, aproape orizontală a unui deal, pe culmea căruia se ridica falnic un castel. Acest castel fusese construit din blocuri solide de piatră și bușteni de lemn, temelia lui fiind pusă prin anii 700 d.Hr. La ridicarea castelului, meșterii vremii au respectat toate regulile constructorilor pentru a asigura apărarea castelanilor împotriva oricăror atacuri, mai ales ale normanzilor, dar și menținerea siguranței acestora pe perioada unor asedii mai îndelungate.

Castelul fusese gândit și ridicat sub formă de pătrat, cu laturile de aproape o sută de metri lungime fiecare, cu ziduri înalte de vreo opt metri și creneluri din loc în loc. La cele patru



colțuri ale zidurilor se ridicau foișoare înalte, de formă pătrată de unde se putea vedea la zeci de kilometri de jur împrejur, peste dealurile acoperite cu viță de vie și culturi de grâne. În interiorul acestor ziduri, cu legătură de trecere între ele, pe trei din cele patru laturi, erau construite zecile de încăperi pentru senior și familia lui, pentru servitori și ostașii de pază. În mijloc se afla curtea acoperită cu piatră mărunțită. Pe cea de-a patra latură erau ridicate șoproanele și grajdul pentru cai.

Intrarea în castel se făcea printr-o poartă mare, solid construită pe latura de vest a castelului. Trecerea peste șanțul de apărare ce înconjura castelul, lat de vreo trei metri și tot atât de adânc, se făcea pe un pod din lemn, care era ridicat și coborât cu lanțuri. Pe câmpul din fața castelului se nivelase, cu mulți ani în urmă, un platou destul de mare, unde se opreau căruțele și caii în vremurile de pace și liniște, așa cum era și acum.

Drumul de la castel cobora panta lină și trecea prin mijlocul satului, iar în vale se intersecta cu drumul ce ducea la Troyes. În dreapta drumului, între castel și sat, era un alt platou mare, cu suprafață orizontală, unde se organizau periodic târguri pentru locuitorii din întreg ținutul, dar și turniruri pentru nobili și cavaleri. La aceste turniruri veneau cavaleri din întreaga regiune Champagne să-și arate măiestria în mânăuirea armelor, dar și mii de locuitori, ca privitori, bucuroși de spectacolul la care asistau și fericiți atunci când seniorii lor câștigau câte o întrecere.

Seniorul Hugue I s-a trezit de dimineață devreme, avea multe lucruri de făcut în aceste zile. Era una din cele mai importante zile din viața familiei sale. Doi din fiii săi, Acheus în vârstă de șaisprezece ani și Hugues în vârstă de paisprezece ani vor fi ridicați la rangul de cavaleri de către suveranul lor, Seniorul de Troyes, contele Eudes. Cu această ocazie deosebită, pentru a sărbători cum se cuvine evenimentul, Seniorul Hugue de Payns, ajutat de suveranul său, au organizat un turnir la castel, turnir la care vor participa aproape o sută de cavaleri, din care unii deja au sosit cu o zi înainte. Tot în acea zi era așteptat să ajungă și Seniorul de Troyes, împreună cu suita lui, prilej pentru a celebra, ca în fiecare an,

Omagiul Seniorului, sărbătoare intrată în tradiția vremii și a locului.

Pentru această vizită deosebită, pe zidurile castelului au fost ridicate steaguri cu însemnele heraldice ale Seniorului de Troyes și cele ale Seniorului de Payns.

Hugue de Payns mai avea un fiu, Gautier de Montigni, în vârstă de douăzeci de ani, din prima căsătorie cu doamna de Montigni, fiu iubit care a venit acum să-l ajute la organizarea turnirului și s-a dovedit a fi foarte priceput în astfel de lucruri.

Din a doua căsătorie cu doamna Berthrude, avea trei copii, acei doi viitori cavaleri și o frumoasă fată.

Seniorul Hugue nu știa cum să se pregătească el însuși mai bine pentru primirea înalților oaspeți.

După ce s-a spălat cu apă rece, s-a îmbrăcat cu haine curate, de sărbătoare, pantalon strâns pe pulpă și cămașă lungă albă din cânepă, peste care a luat pieptarul gros din piele de bivoliță și centura lată de care era prinsă teaca spadei ușoare. În picioare avea cizmele din piele de capră, aproape noi. Nici nu terminase bine să-și pună hainele pe el, că a și început să dea porunci, vocea lui s-a auzit în tot castelul, strigând servitorilor ce trebuie să facă.

Auzindu-i vocea, cei doi tineri au ieșit din camera unde se îmbrăcau, urmați de pajii lor. Fiecare dintre cei doi tineri purtau același fel de haine ca și tatăl lor, dar aveau peste pieptar apărătoarea din zale de oțel, iar în mână țineau coiful.

- Suntem gata, Domnule, i-a spus Acheus, ce porunci ne dai?

- Voi mergeți la capelă și vă curățați inima și mintea, așa cum ați făcut întreaga noapte, ca să intrați în rândul cavalerilor cu sufletul curat.

- Facem cum ai spus Domnia Ta, a răspuns Hugues și amândoi au pornit spre capela castelului, aflată pe latura de est.

- Unde este Doamna, soția mea? a întrebat Seniorul.

- Este în sala de ospete, a răspuns una din cameristele Doamnei, supraveghează bucătarii care pregătesc mâncărurile reci și le duc acolo, în sala mare.

- Bine, mulțumesc! a răspuns mulțumit Seniorul.

Seniorul Hugue I se trezise de dimineață, îngrijorat că pregătirile ar putea fi întârziate, dar acum era mulțumit pentru că toți slujitorii se străduiau să facă lucrurile cât mai bine. S-a apropiat de fereastra ce da spre curte și i-a privit pe servitorii ce alergau fiecare cu treaba lui. Gândul i-a fugit spre trecut, la ziua când a fost el însuși ridicat la rangul de cavaler. Avea cincisprezece ani când tatăl său, odihnească-se în pace, l-a însoțit, împreună cu o suită destul de numeroasă, la curtea de Troyes, unde se adunaseră vreo zece tineri de origine nobilă. Toți tinerii urmau să fie ridicați la rangul de cavaler de către Senior, tatăl actualului conte de Champagne. Ca și ceilalți copii de nobili, de mic și-a dorit să fie cavaler destoinic, viteaz și toți să-l ovaționeze la turniruri, ca învingător. Iar în ziua când urma să i se împlinească visul, să fie ridicat la rangul de cavaler, tremura de emoții ca o frunză bătută de vânt. Tatăl său i-a văzut fața palidă și i-a înțeles starea în care era, aproape de leșin. S-a apropiat de el zâmbind cu dragoste, cum rareori făcea și i-a spus: *„Fiule, în fața Seniorului nu ești Domnia Ta, copilul Hugue, ci nobilul de Payns, curajosul stăpân al domeniului și castelului, cel care va duce cu demnitate numele nostru mai departe. Ești bărbatul de Payns!”*

Tonul hotărât al vocii și privirea încruntată a tatălui său i-au completat puterea cuvintelor și a simțit cum acea putere îl învăluie și-i cuprinde întreg corpul, făcându-l tare ca oțelul, iar mintea i s-a limpezit; toată teama și emoția au dispărut, rămânând doar gândul plin de mândrie *„Sunt de Payns, cavaler și viitor Senior!”* Și-a privit mândru tatăl în ochi, iar acesta i-a zâmbit și l-a îmbrățișat. A fost din partea lui dovada supremă de dragoste și mândrie pentru fiul ce-l avea.

Acum, l-a cuprins un sentiment de dor și de tristețe amintindu-și de tatăl său. Dar la fel de dor îi era de mama sa, frumoasă și mândră de fiul său, care plânsese atunci când Seniorul i-a pus sabia pe cap pentru a-l consacra drept cavaler. A plâns și după aceea, când l-a îmbrățișat: *„Dragul meu cavaler!”*

Părinții săi au plecat amândoi la Domnul, răpuși de holeră, dar în toate momentele grele i-a simțit lângă el. Și le-a mulțumit!

Seniorul Hugue s-a desprins din starea plăcută creată de amintiri și s-a îndreptat spre sala mare de ospete, situată la parter, pe latura de sud. Castelul avea trei săli unde se mânca, una pentru familie, alta pentru un număr mai mic de oaspeți și alta mare, pentru ceva mai mult de o sută de oaspeți. Acum se pregătea sala mare, sub supravegherea doamnei Berthrude. Masa lungă era pusă lângă perete, cu bănci pe ambele laturi, iar în fiecare din cele două capete ale acestei mese, erau puse câte o masă ceva mai scurtă. Pe cealaltă latură a sălii erau așezate două mese, pe una se puneau tăvile și bolurile din lemn cu diferite feluri de mâncare rece: carne uscată, carne afumată, diferite feluri de brânză; pe cealaltă masă vor fi aduse felurile de mâncare caldă.

La sosirea Seniorului, Doamna s-a apropiat de el și a primit cu bucurie salutul acestuia, printr-o înclinare adâncă din cap.

- Doamna mea, sunt tare bucuros de ajutorul pe care-l primesc de la Domnia Ta, te simt alături de mine atunci când este nevoie.

- Domnule, am fost și sunt supusa Domniei Tale soție și primul Vostru ajutor, cu tot ceea ce pot. Dar sunt și fiii mei, sunt datoare să fac măcar asta pentru Domnia Ta și pentru ei.

- Domnule, vă pot ajuta și eu cu ceva? s-a auzit o voce suavă, de copil.

S-au întors amândoi spre ușă cu fețele zâmbitoare și Isabelle, fiica lor de doisprezece ani s-a apropiat somnoroasă. Era îmbrăcată de sărbătoare, cu rochie lungă de culoare roz deschis. I-a salutat și s-a apropiat de mama ei, care a îmbrățișat-o.

- Nu am mai putut dormi, le-a spus ea, vreau să fiu cu frații mei.

- Bine, draga mea, i-a răspuns Seniorul, mergi cu noi.

- Doamnă, s-a întors el către soția sa, vrei să mă însoțești la capelă, unde sunt fiii noștri? Cred că au nevoie de noi .

- Desigur și-ți mulțumesc pentru că pot vorbi cu ei, să știe că le suntem alături.

Au plecat toți trei, pe holul larg, spre capela unde preotul ținea, de obicei, slujbele pentru senior și cavaleri. În

anumite zile ținea slujbă și pentru ostașii de pază ai domeniului.

Acum, în capela castelului, cei doi frați Acheus și Hugues stăteau în genunchi și spuneau, cu voce scăzută, rugăciuni.

Alături de ei era și preotul castelului, părintele Antonius. Văzându-i pe Seniorul și pe Doamna, însoțiți de fiica lor, că intră în capelă, s-a ridicat și le-a ieșit în întâmpinare, bucuros că-i vede. Au stat împreună până când tinerii și-au spus rugăciunile de dimineață, apoi au ieșit din capelă.

- Cum se simt fiii noștri, părinte? I-a întrebat seniorul.

- Se simt bine, Domnia Voastră, doar puțin slăbiți. După postul de trei zile, ieri seară s-au spălat, au îmbrăcat haine albe, curate și au stat toată noaptea în capelă, rugându-se la Domnul. De dimineață s-au spălat din nou, au îmbrăcat hainele cavaleriești și au revenit în capelă.

- Acum ne vom ruga alături de ei, după care vom pleca la treburile noastre, a spus Seniorul. Când termină rugăciunile, spune-le să vină la mine.

- Le voi spune Înălțimea Voastră. Și eu mă rog pentru ei și pentru toată familia.

La ieșirea din capelă, pe seniorul Hugue l-a întâmpinat fiul cel mare, cavalerul Gautier, pentru a primi noi porunci. Lucrurile mergeau bine peste tot, așa că nu avea ce să-i spună.

- Mulțumesc, fiule. Acum, ne vom pregăti noi, să-l întâmpinăm pe seniorul Eudes, la intrarea în castel.

Pe la ora opt dimineața, toate pregătirile pentru întâmpinarea Seniorului de Troyes erau gata, ca și pentru începerea ritualului de ridicare a tinerilor la rangul de Cavaler. De altfel, unele pregătiri s-au desfășurat și pe platoul de lângă castel, unde erau adunați localnicii și locuitori din alte sate ale ținutului.

Acheus și Hugues, terminând de spus rugăciunile, au plecat să-l caute pe tatăl lor, cum poruncise acesta și l-au găsit în sala de primiri. Aici, în sală, slujitorii tocmai puneau pe un podium scaunele impozante pentru Seniorul de Troyes și soția lui.

- Domnule, i-a spus Acheus ne înfățișăm înaintea Domniei Voastre, cum ai poruncit.

- Dragii mei fii, este cea mai importantă zi din viața voastră și vreau să știu cum vă simțiți.

- Domnule, tată, eu sunt bine, dar tremur puțin și am frică să stau în fața marelui Senior, i-a răspuns Acheus.

- Domnule și eu sunt bine, dar puțin nerăbdător. Am visat de mult să devin cavaler și abia aștept acest moment.

- Știți jurămintele ce le veți rosti în fața Seniorului?

- Da, au răspuns amândoi.

- Asta este important, a spus Seniorul Hugue. Să vorbiți rar și hotărât. În fața Seniorului nu sunteți voi, Acheus și Hugues, ci cavaleri din neamul Payens, asta să se vadă. Ați învățat tot ce trebuie să știe un cavaler, lupta cu toate armele, călărie, cum să vă purtați față de alți nobili, față de doamne, față de supuși, știți tot ce trebuie despre sfânta noastră credință, într-un cuvânt, știți Codul cavalerilor. În fața Seniorului, să vă amintiți că sunteți printre cei mai curajoși și viteji tineri, iar rangul de cavaler vi se cuvine atât prin descendența voastră, cât și prin ceea ce sunteți voi înșivă.

Cuvintele lui au avut efect imediat: cei doi tineri și-au îndreptat spatele, ochii au prins o lumină aparte și pe față le-a apărut un zâmbet.

- Acum mă recunosc în voi. Așa am fost și eu, la timpul meu. Sunt mândru de voi!

Ceva mai frumos și mai adevărat nu ar fi putut găsi să spună fiilor săi. Iar aceste cuvinte, cei doi viitori cavaleri și le vor aminti toată viața.

Peste vreo jumătate de oră, din turnul castelului s-a văzut în depărtare un nor de praf, apoi toți au zărit suita Seniorului care se apropia de locul unde era așteptat. Sunetul prelung al goarnelor s-a auzit peste dealuri și toți nobilii și cavalerii s-au așezat, unii în fața altora, de o parte și de alta a locului de trecere. Cei prezenți au format un adevărat drum mărginit de supuși, începând de la intrarea în castel și până la ușa dinspre sala mare de primiri, pe unde Seniorul de Troyes, Conte de Eudes de Champagne urma să treacă.

Seniorul Hugue I de Payens, însoțit de cei trei fii ai săi și de vreo șapte cavaleri din suita sa, l-au așteptat pe Seniorul Eudes de Troyes în fața podului de la intrarea în castel.

- Înălțimea Voastră, bine ați venit la Payns! Este o mare cinste pentru noi să ne fiți oaspete, împreună cu Doamna, soția Voastră, astăzi, de binecuvântata sărbătoare Omagiul Seniorului. Suntem onorați să ne închinăm în fața Domniei Voastre, suveranul nostru și să vă reînnoim jurământul de loialitate, atât eu, cât și urmașii mei.

Cu aceste cuvinte de întâmpinare, Seniorul de Payens și cavalerii din suita lui s-au înclinat adânc. S-au dat la o parte, lăsându-l pe Senior să treacă și l-au însoțit, mergând pe jos, până la intrarea în holul castelului. Aici au fost întâmpinați de Doamna și suita ei care s-au înclinat în fața Seniorului și a soției acestuia, după care i-au însoțit spre sala mare de primiri.

Sala de primiri a castelului era suficient de mare ca să poată intra peste o sută de persoane și era destinată primirilor festive ale Seniorului de Payns, sărbătorii diverselor evenimente; aici se țineau balurile de sărbători, căsătoriile unor supuși de vază, dar și primirea suveranilor care făceau popas în drumul lor spre alte destinații.

Seniorul de Troyes a îngăduit ca ziua de Omagiu, când supușii se închină seniorilor lor, să fie sărbătorită la Payns, unde el, Marele Senior, va ridica la nobilul rang de cavaler mai mulți tineri supuși din ținutul de Champagne. La această festivitate participau mulți nobili și familiile lor, din întreg ținutul. De aceea suita lui era destul de mare, aproape cincizeci de Seniori și alți cincizeci de cavaleri.

Urmându-și Seniorul, nobilii au intrat în sala mare de primiri atât câți au avut loc, în primul rând cei veniți în suita acestuia. Cavalerii care nu au avut loc să intre în sală, au rămas pe holul mare, de unde puteau auzi cuvintele ce vor fi rostite de nobilul Senior.

Contele de Troyes și Doamna, soția sa au urcat pe podium și s-au așezat pe scaune, două tronuri pentru seniori. În fața lor, în picioare, erau cei doisprezece tineri ce urmau să primească rangul de cavaleri. În spatele tinerilor stăteau nobilii care-i avuseseră în slujba lor ca paji și scutieri, iar în spatele

tuturor așteptau, în picioare, nobilii și cavalerii care asistau la acea frumoasă festivitate.

- Domnilor, Nobili și Cavaleri, am cinstea și privilegiul ca în această zi de sărbătoare, Omagiul Seniorului, să ridic la rangul nobil de Cavaler, doisprezece tineri din întreg ținutul de Champagne, conform vechiului ritual cavaleresc. Doi dintre tineri sunt fiii nobilului Senior de Payens, iar ceilalți zece sunt veniți, odată cu suita mea, împreună cu Seniorii lor.

Cei doisprezece tineri, așa cum garantează seniorii lor, au fost crescuți și educați în spiritul cavalerismului și al vechilor valori cavalerești, de la șapte ani fiecare din ei au fost pajii seniorilor, iar de la nouă ani au devenit scutierii lor. Toți cunosc și respectă codul cavalerilor, iar acum este momentul recunoașterii acestei frumoase educații și intrării lor în lumea reală a cavalerilor, în care vor dovedi că știu să respecte codul și valorile cavalerești: credință, loialitate, supunere, onoare, curaj și vitejie.

Toți tinerii îndeplinesc cele trei condiții necesare pentru a deveni cavaleri: provin din familii nobile, au o viață onorabilă și pot lupta, având trupul și mintea sănătoase. Fiecare din ei au ținut post de purificare timp de trei zile, îmbrăcați în haine de culoare albă, culoarea purității. Au participat de trei ori pe zi la slujbele ținute de Sfințiiile lor preoții și au primit binecuvântarea acestora.

- Să fie spuse numele tinerilor, a continuat Seniorul, întorcându-se către cavalerul său de ceremonii.

După ce fiecare nume a fost strigat de cavalerul de ceremonii, cu rangul părinților și domeniul de unde vin, Seniorul de Troyes, a vorbit din nou:

- Dacă se cunoaște vreun motiv care să ne oprească să-l ridicăm în nobilul rang de cavaler pe oricare din acești tineri, să vorbească acum.

- Vechea tradiție a fost îndeplinită. Sfinția sa, preotul castelului să spună rugăciunea și să binecuvânteze armele viitorilor cavaleri.

Nobilii și cavalerii au ascultat rugăciunea cu mâinile împreunate și capetele plecate, iar tinerii au îngenunchiat.

- Seniorii care i-au avut în slujbe ca scutieri, să le pună pintenii și să îndeplinească ritualul de lovire.



Nobilii din spatele tinerilor au luat pintenii și i-au montat la cizmele acestora, apoi i-au lovit cu o palmă peste cap, la ceafă. Loviturile au fost destul de tari, încât unii dintre tineri chiar s-au clătinat pe picioare.

- Acesta este semnul elocvent de supunere față de seniorii voștri și nimeni nu vă va putea lovi, în afară de seniori, fără să fie pedepsit de voi sau de către alți cavaleri.

Seniorul de Troyes, cu sabia în mâna dreaptă, a coborât de pe pedestal, s-a oprit în fața fiecăruia din tinerii îngenunchiați și, punându-le sabia pe umărul drept, apoi pe cel stâng, a rostit formula consacrată: *„În virtutea privilegiilor ce le am ca Senior al ținutului, te ridic la rangul de Cavaler. Domnul să te ocrotească!”*

După ce Seniorul a urcat pe pedestal și s-a așezat pe scaun, Cavalerul de ceremonii a venit în fața fiecărui tânăr și i-a înmănat sabia de cavaler, înarmându-l conform tradiției.

- Iar acum, veți rosti jurământul de cavaler în prezența seniorilor voștri. Sabia o veți ține cu vârful în jos, ceea ce înseamnă că nu o veți ridica niciodată împotriva Seniorului vostru.

Tinerii au prins sabia de lamă cu mâna dreaptă, sub mânerul în formă de cruce, ținând-o cu vârful în jos.

Fiecare dintre tinerii cavaleri a rostit cuvintele jurământului, care se termina cu aceste cuvinte: *„Jur pe sângele și viața mea, în fața lui Dumnezeu! Așa să-mi ajute Dumnezeu!”* Jurământul a fost spus rămânând tot în genunchi, iar la terminarea lui au sărutat crucea sabiei. S-au ridicat în picioare, au prins săbiile de mâner cu vârful în sus și au rămas în acea poziție de onor până când Seniorul și Doamna au ascultat cuvântul de binecuvântare a noilor cavaleri și a tuturor celor prezenți, rostit de preotul castelului. Cu această slujbă religioasă, ritualul de ridicare la rangul de cavaler s-a terminat.

Nobilii și cavalerii s-au apropiat de tinerii cavaleri și i-au îmbrățișat, confirmându-le primirea în rândul lor. Și ei, la rândul lor, au trecut prin astfel de momente emoționante, o adevărată inițiere prin care au intrat în lumea cavalerismului.

Tânărul Hugues abia acum simțea oboseala nopții nedormite și emoțiile momentelor solemne. Era puțin amețit, parcă trăia un vis frumos, dar simțea și tremurul picioarelor. Ar

fi vrut să stea jos, dar nu avea unde și nici nu era momentul să plece singur prin castel. Tinerii cavaleri aveau locurile lor la masa din sala de ospete, iar Seniorul de Troyes tocmai se pregătea să intre în sală. Fratele său, Acheus, l-a tras de-o parte și a simțit îmbrățișarea mamei și a tatălui, auzea că-i vorbeau, dar nu înțelegea ce-i spun aceștia. A început să-și revină abia când s-a așezat pe bancă, la masă, lângă Acheus.

- Acheus, tu nu ești obosit? Eu parcă plutesc.

- Și eu la fel, Hugues, dar este ceva normal, după cum spunea Domnia sa, tata. Cred că așa este când simți că devii luptător, cavaler. Abia aștept să mănânc, după zilele de post.

Servitorii au început să aducă felurile de mâncare și să le pună pe masă, dar Seniorul a cerut numai mâncare rece, grăbindu-se să deschidă întrecerile cavaleriești.

Dar timpul a trecut repede și abia către ora prânzului au sunat goarele pentru începerea turnirului, odată cu venirea Seniorului pe pedestalul tribunii. Tribuna era construită din lemn, frumos pavoazăată cu pânză de culoare albastră și steaguri cu însemnele heraldice ale Seniorului de Troyes și cele ale Seniorului de Payens. Acolo se așezaseră Seniorul și Doamna, înconjurați de cei mai importanți nobili ai ținutului Champagne. Unii dintre aceștia au venit împreună cu soțiile și fiicele, care așteptaseră la castel începerea turnirului, iar acum urmăreau spectacolul cu mare interes.

Prin fața tribunei treceau călare salutând, cavalerii ce participau la turnir, însoțiți de scutierii care duceau steagul heraldic al cavalerului. Pe măsură ce ajungeau în fața Marelui Senior Eudes, cavalerul de ceremonii le rostea numele fiecăruia, cu voce tare încât să se audă până departe, de către toți privitorii.

În sfârșit, au început întrecerile, așteptate cu nerăbdare de sutele de persoane prezente pe câmpul de desfășurare a aceluși adevărat spectacol. Fiecare întrecere era anunțată cu voce tare și prin sunet de goarnă, la fel ca și numele câștigătorilor întrecerii. Cavalerii se întreceau la lupta pedestră cu spada, cu securea, sau călare, cu lancea și cu spada. Mai erau întreceri la tras cu arcul și aruncarea suliței. Câștigătorii erau salutați prin strigăte și ovații în momentul când primeau sabia victoriei din mâna Seniorului.

Turnirul s-a încheiat abia spre seară, la lăsarea întinericului, când Seniorul și întreaga lui suită au pornit spre Troyes.

- Nobile Hugue, i-a spus Seniorul Eudes, îți mulțumim pentru această frumoasă sărbătoare a Omagiului și pentru organizarea turnirului, care ne-a încântat inima. Eu și Doamna suntem foarte mulțumiți. Așa cum am vorbit, cavalerul Acheus va rămâne la domeniu, ca prim născut, iar cavalerul Hugues II de Payens va intra în slujba noastră, la Troyes, peste o săptămână.

- Noi vă mulțumim pentru marea cinste și onoarea ce am avut-o primindu-vă aici, ca suveran ce ne sunteți. Fiul nostru va veni peste o săptămână, așa cum ați poruncit.

Mulțumit de cuvintele spuse de nobilul Eudes, seniorul Hugue I s-a îndreptat spre sala mare, unde sărbătorirea evenimentelor a continuat cu nobilii care rămăseseră peste noapte la castel. Iar Acheus și Hugues, abia acum se simțeau în largul lor, mândrii de titlul primit astăzi.

Sărbătoarea nobililor se încheia în acea noapte, iar a sătenilor abia începea.

A două zi, localnicii de pe domeniu și cei veniți din alte sate, s-au bucurat de bunătățile găsite la târgul de lângă castel și de spectacolele ținute de artiștii de teatru comic și de circ.

\*

Un grup de șapte cavaleri, însoțiți de cincisprezece ostași au ieșit, dimineața devreme, pe poarta de est a cetății Troyes și s-au îndreptat spre pădurea situată la vreo cinci leghe spre est. Era o pădure mare, de peste zece mii de hectare, ce aparținea contelui de Troyes și unde se organizau, de regulă, partidele de vânatoare pentru nobilii locali, invitați de Seniorul ținutului.

În fruntea grupului de nobili mergea cavalerul Hugue, fratele Seniorului Eudes și era însoțit de șase alți cavaleri, invitați de el la o vânatoare de mistreți, în acea primăvară a anului 1090. Paza cavalerilor era făcută de cavalerul Hugues II de Payens, un tânăr de nouăsprezece ani, bine dezvoltat, de înălțime medie, brunet, cu fața prelungă, nasul drept și ochii

căprui, strălucitori, ce arătau o vie inteligentă. Cavalerul Hugues comanda cincisprezece ostași, care trebuiau să-i apere pe nobili de orice pericole ce ar putea apare pe timpul vânătorii. Cavalerii purtau vestă din piele de bivol, peste care aveau zale ușoare, iar ca arme aveau fiecare din ei spada, arcul cu săgeți și securea de luptă; de șeile cailor erau prinse coifurile și scuturile. Ostașii aveau și lăncile, gândindu-se că astfel se pot apăra mai ușor de mistreții răniți ce i-ar putea ataca pe vânători.

La marginea pădurii îi așteptau șeful paznicilor cu vreo cincizeci de gonași și zece paznici, care să-i conducă spre locurile cu apă, frecventate de mistreți și să le aducă în bătaia săgeților un vânat bogat.

- Fiecare cavaler să ia doi ostași. Nu ne despărțim, mergem cât mai apropiați unii de alții, a poruncit Hugue, fratele seniorului. Șeful paznicilor merge cu mine și va suna cornul din când în când, ca să știți unde suntem. Cavalete Hugues și Domnia ta mergi cu mine.

- Am înțeles, Înălțimea Voastră, a răspuns acesta.

Toți vânătorii și însoțitorii lor au intrat în pădure pe un drum larg, destul de bine întreținut, pe care se transportau lemne de foc la castel. Răcoarea i-a cuprins imediat și se vedea, după gesturile lor, că nu erau prea mulțumiți de aerul rece și umed al pădurii. Dar bucuria vânătorii le-a înseninat fețele.

Era mijlocul lunii martie și pădurea înmugurise. Din loc în loc, printre copaci, se vedea câte un covoraș alb, cu flori de ghiocei, sau albastrul viorelelor, primele flori ale primăverii.

- Primăvara, îmi place să ascult păsările, cântând vesele la căldura plăcută a soarelui ce se revarsă peste pădure, a spus tânărul frate al Seniorului, Hugue. De multe ori merg în grădinile castelului numai să ascult păsările. Se spune că este glasul Îngerilor. Dacă aș fi menestrel, aș descrie primăvara prin ciripitul păsărilor. Dar acum pare a fi cam răcoare și pentru păsări.

- Cavalete Hugue, i-a spus cavalerul Guillom, primăvara este anotimpul renașterii, al trezirii la viață, de aceea și păsările sunt vesele. Dacă privești atent în jurul nostru, vei vedea că întreaga pădure se trezește la viață.

- Mai avem de mers până la locul de vânătoare? a întrebat unul din cavaleri.

- Nu, Domnule, mai puțin de o oră.

Au mers, încet, cam o oră până la primul loc de pândă, o poiană mică lângă lacul în care se aduna apa ploilor și se vărsa un mic pârâu. Se vedea cărarea făcută de animalele care mergeau la apă.

- Prindem doi, trei porci masculi pentru carne, le-a spus Hugue, lăsăm femelele ca să facă pui. Nu are rost să omorâm animalele dacă nu este nevoie.

Ajutați de paznici, cavalerii au reușit să prindă patru porci mari, tocmai buni de gătit pentru carnea lor fără grăsime și s-au bucurat de mersul călare prin mijlocul pădurii, inspirând aerul curat, cu miros de mușchi și mană.

Spre amiază, se pregăteau să plece spre castel, când s-a auzit cornul paznicilor sunând a pericol. Erau sunete prelungi, de ajutor, întrerupte de alte două, trei scurte, de venire grabnică.

- Înălțimea Voastră, este unul din paznicii mei, a spus Gronisser, șeful paznicilor, are nevoie de ajutor.

Gronisser își ridicase capul și-l mișca spre dreapta și spre stânga, încercând să localizeze direcția din care venea sunetul, lucru greu de făcut în mijlocul pădurii.

- Sunetul cornului vine din nord, dinspre Poiana Cerbului, a continuat el. Eu plec înainte cu paznicii mei.

- Mergem și noi, a spus Hugue. Sună adunarea pentru vânători.

La sunetul cornului, în câteva minute s-au adunat vânătorii, oștenii și paznicii, cam treizeci de persoane, toți călări. Caii nerăbdători, se mișcau pe loc, simțind nervozitatea călăreților.

- Unul din paznici să adune gonacii și să vină cu ei spre Poiana Cerbului, a poruncit șeful paznicilor. Se întâmplă destul de des să vină bande de braconieri și tăietori de lemne, mai ales iarna și primăvara, i-a explicat el lui Hugue. Aceste bande sunt periculoase fiindcă atacă fără milă paznicii.

Călăreții au dat pintoni cailor și au pornit în galop spre poiană, conduși de Gronisser, pe drumul care devenise ceva mai îngust, aproape o potecă. După mai puțin de un sfert de

oră de mers, au întâlnit pe unul din paznicii pădurii, care era ascuns după copaci și care a ieșit în drum când călăreții s-au apropiat de el.

- Înălțimile Voastre, i-a salutat el, apoi s-a întors spre Gronisser. - Sunt cam treizeci, patruzeci de mercenari, poate ceva mai mulți. Cred că sunt în trecere, dar s-au oprit în poiană și au făcut tabără. Pierre și Guillon s-au dus la ei să le spună că dacă nu au încuviințarea Seniorului de Troyes, să plece mai departe fără să vâneze. S-au supărat și i-au tăiat. Când am ajuns eu, mercenarii stăteau la foc și frigeau vânatul.

- Înălțimea Voastră, i-a spus Gronisser lui Hugue, poiana este la vreo trei sute de metri, eu merg înainte să le vorbesc, poate înțeleg și pleacă.

- Îngăduiți, Înălțimea Voastră? a intervenit cavalerul Hugues. La semnul afirmativ făcut de fratele Seniorului, Hugues a continuat: - Ești un om curajos, Domnule Gronisser, dar îți riști viața degeaba. Mergi împreună cu noi și vorbește cu ei în prezența noastră, altfel te vor tăia cu săbiile.

- Este mai bine așa, cum a spus cavalerul Hugues, a fost de acord seniorul Hugue. Să fiți toți pregătiți pentru luptă. Plecăm!

La apropierea grupului de cavaleri și ostași, mercenarii au sărit în picioare de lângă focuri, cu săbiile în mâini.

- Domnilor, li s-a adresat Gronisser mercenarilor, sunt șeful pazei pădurii ce aparține Seniorului de Troyes. Cum știu că nu aveți încuviințarea Înălțimii Sale să vânați, vă adresez rugămintea de a pleca, nu înainte de a plăti vânatul și a despăgubi familiile celor doi paznici pe care-i văd căzuți la pământ.

- Domnilor, a răspuns unul din ei, înalt, lat în umeri ca un taur, vom pleca de aici când vom hotărî noi. Cât despre despăgubiri, binevoiiți a veni să le luați singuri de la noi.

La aceste cuvinte, ceilalți mercenari au sărit pe cai, pregătiți de luptă.

Poiana Cerbului nu era prea mare, avea cel mult o două pogoane ca suprafață și se numea astfel fiindcă acolo se adunau cerbii în perioada de împerechere și se băteau pentru teritoriu. În apropiere trecea pârâul ce avea apă tot timpul

anului. Locul era liniștit, izolat fiind aproape de mijlocul pădurii dese și întinse.

Cele două detașamente de luptători au stat câteva momente în așteptare, privindu-se unii pe alții, apoi s-a auzit strigătul seniorului Hugue: „*Înainte, pe ei!*”.

Mercenarii erau oșteni cu experiență, buni luptători individuali, dar nu erau un detașament organizat pentru luptă, ci un grup de oameni ce s-au adunat pe drumurile ținutului. Iar acest lucru s-a văzut imediat. Cavalerul Hugues și oștenii lui au atacat luând formă de arc de cerc, pentru învăluirea adversarului, în frunte fiind chiar Hugues; caii ostașilor, simțind pintenii, au năvălind ca un tăvălug. Era o adevărată șarjă de cavalerie ce folosea sulitele, făcând adevărate cărări printre mercenari. De o parte și de alta a ostașilor lui Hugues erau paznicii de vânătoare și cavalerii, care abia puteau face față mercenarilor. Aceștia știau că luptă pentru viața lor, de aceea se băteau cu disperare. Gronisser suna, din când în când din corn după ajutor, să le arate gonacilor unde sunt, deși zgomotul luptei se auzea în pădure până departe.

Cavalerul Hugues era cu ochii pe seniorul Hugue, dar și atent la tot ce se petrecea pe micul câmp de luptă. Rămăseseră pe cai aproape jumătate din mercenari, ceilalți căzuseră tăiați de ostași și cavaleri. Dar cei care au rămas în luptă, se apărau cu disperare și ură, căutând să reziste cât mai bine. Acest lucru era periculos pentru seniorul Hugue, deoarece mercenarii s-au apropiat de el de mai multe ori. Căutau să-l atace câte doi, trei și să-l taie, gândindu-se că dacă seniorul era omorât, ceilalți atacatori se vor retrage.

Ridicându-se în scări, cavalerul Hugues a strigat porunci către ostași și paznici să-i apere pe cavaleri, iar el s-a apropiat de seniorul Hugue, făcându-și drum cu spada printre mercenari. A ajuns lângă senior și s-a poziționat în stânga acestuia, parte unde seniorul se apăra mai greu deoarece lupta cu sabia în mâna dreaptă. După un timp, a văzut că seniorul Hugue se apăra tot mai greu, apoi mâna dreaptă cu spada i-a căzut fără putere. Îngrozit, a strigat cât de tare a putut: „*Prinde spada mea!*” și i-a întins arma. Seniorul a luat spada cu mâna stângă, continuând să se apere, iar cavalerul Hugues și-a desprins de la șa securea de luptă. În acel

moment, a văzut cu bucurie cum gonacii înarmați cu bâte lungi și groase au intrat în poiană. Lupta a mai durat câteva minute, timp în care mercenarii au fost doborâți de pe cai.

Seniorul Hugue a rămas călare în mijlocul poienii și privea câmpul de luptă. În mâna stângă ținea spada lui Hugues.

- Ne-a ajutat Dumnezeu să-i învingem, a spus el, fără a se adresa vreunui din însoțitori. A rostit aceste cuvinte mai mult pentru el, ca un fel de mulțumire adusă Domnului. Era palid la față și părea slăbit, obosit.

- Să văd mâna, Înălțimea Voastră, i-a spus Hugues, apropiindu-se călare.

Mâna dreaptă a seniorului Hugue atârna fără putere. Cum nu avea apărători la umeri și la mâini, a fost tăiat în două locuri, sub umăr și pe antebraț, sub cot. Rănile păreau adânci, în mână nu mai putea ține nimic. Devenise tot mai galben la față, se vedea că-l doare destul de tare.

Cavalerul Hugues i-a rupt mâneca de la cămașă și i-a legat strâns cele două răni, oprind sângerarea.

- Înălțimea Voastră, s-a apropiat Gronisser, am găsit spada.

- Mulțumesc pentru spadă, cavalerie, i-a spus seniorul lui Hugues și i-a dat acestuia arma luând-o, în același timp, pe a sa.

- Avem morți și răniți? a întrebat el.

- Jumătate din ostași și paznici sunt răniți, Înălțimea Voastră, dar nu grav, pot merge singuri. Unul din cei doi paznici este mort, celălalt este rănit mai grav.

- Familiile lor să primească lefurile până când copiii lor vor putea lucra. Mercenarii?

- Ne ocupăm noi de cei morți și răniți, a răspuns Gronisser.

- Bine. Noi mergem la castel. Voi vorbi cu fratele meu, Seniorul de Troyes, ca să dubleze numărul paznicilor.

- Mie îmi place Gronisser, i-a răspuns cavalerul Hugues. Deși tânăr, este viteaz și curajos.

- Să-mi amintești de el, cavalerie, când vorbim cu fratele meu.



Vântul aspru bătuse toată ziua dinspre vest, din Normandia, aducând nori denși, grei de ploaie de la ocean, peste ținuturile comitatelor aparținând contelui de Troyes. Era sfârșit de septembrie, iar vremea se înrăutățise de câteva zile. Oamenii din întreaga regiune, renumită pentru podgoriile întinse peste multe din dealurile domoale, priveau spre cer cu îngrijorare, pentru că vremea se înrăutățea tocmai când se apropia începutul culesului strugurilor, ceea ce ar fi putut duce la un dezastru. Nobili sau țărani, se rugau să fie vreme frumoasă în octombrie, așa cum arătau semnele pe care le știau de la bunici.

Cavalerul Hugues de Payens, însoțit de cinci ostași, se grăbeau să ajungă la castelul din Troyes. Ploaia i-a însoțit aproape tot drumul, de la castelul din Payns până în Troyes. Cu îngăduință de la seniorul său, Eudes, conte de Troyes, a fost acasă la Payns, timp de două săptămâni, să stea cu familia. Plecase mulțumit că toți erau sănătoși, iar lucrurile mergeau bine la domeniu, fiind o toamnă bogată.

Deși era abia ora trei după amiază, cerul acoperit cu nori și ploaia au făcut să se întunece ca de noapte, creând o senzație apăsătoare. Au intrat pe poarta mare, grea ce le fusese deschisă de ostașii de gardă și au oprit în curtea interioară, sub un șopron.

- Să aveți grijă de cai, le-a spus el celor doi grăjdari care au venit în grabă la ei. Să-i ștergeți bine, le dați mâncare și apă, că au mers mult, fără odihnă.

- Avem grijă, cavaliere, că sunt ca și copiii noștri, a răspuns unul din ei.

Liniștea din castel l-a surprins, era obișnuit să vadă servitorii și oștenii care circulau pe holuri, să audă zgomotele obișnuite de sabie lovită de armurile oștenilor, glasurile ce rosteau porunci, pașii grei ai cavalerilor pe lespezile de piatră.

„*Liniștea aceasta este neobișnuită*”, s-a gândit el, „s-a întâmplat ceva? *Parcă este un semn rău*”. Pe holul mare, care ducea spre sala de dormit a Seniorului Eudes, erau câțiva cavaleri ce vorbeau între ei. Când au auzit zgomot de pași, s-au întors spre el. Fețele lor erau triste, îngrijorate.

- S-a întâmplat ceva, Domnilor Cavaleri? a întrebat Hugues nedumerit.

- Da, cavalerie Hugues, Domnia Ta ai fost plecat și nu știi că Seniorul Eudes este grav bolnav. Preotul castelului îi dă ultima binecuvântare.

- Știam că este bolnav, dar așa de grav?

- De ieri nu știe de el, sârmanul. Mesagerii sunt pregătiți să plece și să ducă trista veste tuturor supușilor și vecinilor.

- Seniorul Hugue unde este?

- Cu fratele său, a stat toată ziua lângă el.

- Merg și eu înăuntru, a spus Hugues.

- Mergi, cavalerie, noi abia am ieșit din sală.

Sala era plină de cavaleri, iar lângă pat stăteau trei preoți care se rugau. Seniorul Eudes părea că doarme, cu mâinile pe piept și ochii închiși. Preotul castelului îl privea din când în când și-l mângâia pe frunte. Fratele său, seniorul Hugue stătea lângă pat și s-a ridicat când l-a văzut pe cavaler apropiindu-se.

- Ai venit, cavalerie? l-a întrebat el.

- Da, Înălțimea Voastră, era timpul să mă înapoiez la castel. Dar nu am știut de starea Seniorului. Îmi pare rău de el.

- Este voia Domnului. Să stai pe aproape, căci în curând vom avea mult de lucru. Părintele spune că seara aceasta Seniorul trece la Domnul.

- Voi fi aici, împreună cu ceilalți cavaleri, Înălțimea Voastră. Aștept porunci.

Spre seară, cum era de așteptat, s-a anunțat, cu tristețe și durere, plecarea la cer a Seniorului Eudes, conte de Troyes și au fost trimiși mesageri pentru a anunța acest trist eveniment tuturor seniorilor din ținuturile învecinate, dar și Regelui, la Louvru. În același timp, s-a anunțat că principalul comitat, cel de Troyes, cu cele două comitate supuse, Meaux și Blois sunt preluate de Seniorul Hugue, frate cu defunctul senior.

Cavalerul Hugues de Payens era tot timpul lângă Seniorul Hugue, transmițând poruncile acestuia către supușii care trebuiau să le îndeplinească. Știa că noul Senior avea nevoie de supuși credincioși, loiali, care să-l ajute să preia

conducerea Comitatului de Troyes și să să-l apere împotriva uneltirilor din interior și din partea seniorilor vecini, gata oricând să împartă între ei ținuturile bogate ale regiunii Champagne. Mai la nord erau seniorii din Flandra, care nu-i priveau cu ochi buni pe bogații lor vecini.

„Este prea tânăr Seniorul Hugue, nu știu cum se va descurca la conducerea Comitatului, cum se va înțelege cu seniorii locali supuși curții de la Troyes” se gândea Hugues neliniștit. Îi plăcea acest tânăr senior curajos, inteligent și care accepta sfaturile bune de la cavalerii săi.

Seniorul Hugue avea nouăsprezece ani, destul de înalt de statură, brunet, cu părul lung, negru; privirea ageră și fața deschisă trădau firea lui calmă, dar hotărâtă, precum și multă inteligență. Bine făcut, vioi, se mișca ușor și mânuia cu pricepere toate felurile de arme pe care le avea orice cavaler. Îl simpatiza pe Hugues pentru că avea cam aceeași fire ca și el, erau de vârste apropiate, iar cavalerul se dovedise un însoțitor discret, loial și de nădejde. De la acesta învățase Seniorul Hugue multe lucruri, cum să judece oamenii și să înțeleagă lumea, cum să mânuie securea de luptă, lancea, dar și tacticile militare. Cu doi ani în urmă cavalerul îi salvase viața, lucru pe care el, Seniorul, nu-l va uita.

- Cavalerie Hugues, să mărești paza la castel și dacă este nevoie, cerem ostași de la seniorii locali, i-a spus în acea seară Seniorul Hugue.

- Înălțimea Ta, ca să pot face acest lucru, trebuie să mă numești comandantul castelului, în acest fel poruncile mele vor fi îndeplinite de toți, ostași și servitori. Și, iertare, dar nu aş cere ostași de la nobilii locali, asta ar însemna că suntem slabi. La castel avem cam două sute de ostași, sunt destui pentru orice eventual pericol.

- Se va face anunțul cu numirea Domniei Tale chiar seara acesta.

- Eu mă gândesc, Înălțimea Ta ca în această noapte să-ți alegi cavalerii loiali pentru a face un consiliu al comitatului de Troyes, consiliu ce trebuie să te ajute să stăpânești de la început întreg ținutul.

- Înțelept sfat, Cavalerie. La miezul nopții ne întâlnim în sala mea de primiri. Până atunci mă gândesc și eu la mai

multe lucruri pe care trebuie să le fac. Dacă ar trăi iubii mei părinți, să mă sfătuiască...

- Nu suntem înțelepți ca ei, Înălțimea Ta, dar îți suntem loiali, sinceri și loiali în ceea ce te sfătuim. Voi anunța nobilii că ne întâlnim la noapte și să vină toți cei chemați.

Înainte de miezul nopții, în sala de primiri a Seniorului Hugue, erau deja sosiți cinci nobili și cavaleri, printre care și Hugues. Fețele lor erau triste și încruntate și așteptau neliniștiți venirea Seniorului. În așteptarea acestuia, în sală era liniște, nobilii nu vorbeau între ei, deși se cunoșteau bine. Fiecare era cu gândurile lui. Poate se gândeau la viitorul lor, sau al comitatului. Erau oameni de încredere ai Seniorului Eudes, care conduceau treburile comitatului, dar se știau, ei înșiși, loiali și onorabili. Și totuși, de ce i-ar fi chemat noul Senior la o oră așa de târzie? Și în apartamentele lui, nu în sălile comitatului? Poate cavalerul Hugues știa mai multe lucruri, dar cum să-l întrebe?

Seniorul Hugue a intrat în sală cu mersul lui vioi, cu fața liniștită și o înfățișare ce arăta încredere în propria lui persoană. Era îmbrăcat ca un cavaler, cu vesta din piele și zale deasupra acesteia, iar sabia era prinsă de centiron. I-a salutat pe cei prezenți, înclinând capul și s-a îndreptat spre scaunul său, pus pe un pedestal. Nobilii rămăseseră în picioare, cu ochii ațintiți asupra lui.

- Domnilor nobili și cavaleri, a început el cu o voce calmă, dar hotărâtă, ați fost ajutoare loiale fratelui meu, Seniorul Eudes. Sunteți cunoscuți ca nobili și cavaleri curajoși și de onoare și de aceea am hotărât să vă încredințez și în continuare slujbe importante în comitat. Dacă vreunul din Domniile Voastre nu poate sau nu vrea să mă slujească loial și cu onoare, să spună acum.

Cei patru nobili cavaleri s-au privit surprinși unul pe altul, apoi pe Seniorul Hugue.

- Înălțimea Ta, suntem onorați de cuvintele pe care ni le-ați adresat, i-a răspuns cavalerul Berthrand de Perry și i-a privit pe ceilalți cavaleri, care încuviințau spusele lui. De foarte tineri suntem în slujba comitatului și al Seniorului de Troyes, începând cu tatăl Înălțimii Tale. Vom fi în slujbă atâta timp cât

Seniorul ne ține sau sănătatea ne permite. Loialitatea noastră nu se discută, este mai de preț decât viața.

- Știu Cavalerie, i-a răspuns Hugue, de aceea v-am ales pe Domniile Voastre să mă sluiți ca Senior și să ne gândim cum să întărim comitatul. Ați auzit anunțul făcut de mine, cavalerul Hugues de Payens a fost numit comandantul cetății și sfătuitor al meu. La fel, toți sunteți sfătuitoarii mei și ne gândim ce slujbe să vă dăm la fiecare. Acum, să ne gândim cum să organizăm și să conducem întreg comitatul.

- Cum vom administra terenurile ce le are comitatul? I-a întrebat Gabriel de Beaurey, trezorierul comitatului.

- Reîmpărțim o parte din pământuri seniorilor locali, vasalii noștri, care ne vor plăti o taxă anuală pentru folosirea acestora. Taxele să fie mai mici, ca să poată prinde o bună stare, după care le creștem. Să dăm pământuri pentru lucru și țăranilor liberi, care să ne plătească o parte din recoltă.

- Înălțimea Voastră, a intervenit Hugues, eu nu mă pricep la munca pământurilor, dar tatăl meu, la Payns, a dat în arendă pământuri la țăranii liberi și le-a spus ce să cultive, ca pe feudă să se strângă de toate, și grâu și ovăz. Mai mult, i-a pus pe țărani să facă unii din ei livezi cu pomi, alții să cultive viță de vie, sau să crească oi, porci, vaci, după cum era terenul ce-l folosea. După trei ani, a devenit cea mai bogată feudă și plătește mulți galbeni comitatului ca taxă.

- Cavalerie de Beaurey, aduni cinci supraveghetori din cei mai buni și-i trimiți la Seniorul de Payns să învețe cum să împartă pământurile și ce să cultive țăranii liberi pe terenurile ce le primesc în arendă. Iar acest lucru îl facem în toamnă și iarnă, ca la primăvară să știe fiecare din ei cum să lucreze pământurile.

- Am înțeles, Înălțimea Ta, așa voi face.

- Acum, să vorbim despre celelalte lucruri importante, a continuat Hugue.

După vreo două ore de discuții, s-au hotărât primele lucruri pe care Seniorul Hugue de Troyes le va face pentru viitorul comitatului, iar cei cinci nobili cavaleri îl vor ajuta cu tot ceea ce puteau ei: vor trimite mesageri în tot regatul Franței să anunțe că după sărbătorile de iarnă, începând cu luna ianuarie a.d.1093, Senior de Troyes va fi Hugue; Seniorul Hugue își

stabilește curtea la Troyes, care va deveni principalul oraș al comitatului de Troyes; cele trei comitate, Troyes, Meaux și Blois vor fi unite într-un singur comitat, cel de Champagne, iar Hugue va deveni, începând cu luna ianuarie 1093, Conte de Champagne, titlu ce-l vor purta și urmașii lui.

Primul mesager a plecat spre Meaux, la Seniorul Ștefan Henri, stăpân al comitatelor de Meaux și Blois, pentru a-l invita să participe la funeraliile seniorului Eudes și să afle hotărârile noului Senior. Seniorul Ștefan era un cavaler loial, un bun organizator, de aceea i s-a îngăduit să stăpânească ambele comitate, cel de Meaux și cel de Blois. Iar Seniorul Hugue îl trata cu respect, datorită multelor sale calități și-l voia lângă el pentru a-l ajuta să pună în aplicare hotărârile pe care tocmai le luase. Seniorul Ștefan putea fi și un bun exemplu de urmat de către mulți alți nobili locali, care s-ar fi putut îndoii de înțelepciunea noului Senior de Troyes.

La unele din curțile seniorilor importanți, cum ar fi regele Filip al Franței, ducele de Lotharingia, Godefroy, Contele Raymond de Toulouse, au fost trimiși ca mesageri chiar cavalerii din consiliul comitatului. Hugues a fost trimis la regele Philip, în cetatea Louvru, cu o scrisoare, urmând să dea explicații și prin viu grai, dacă regele ar fi avut întrebări despre comitat.

\*

Spre sfârșitul lunii octombrie, cavalerul Hugues de Payens ieșea pe poarta de sud a Parisului, însoțit de trei cavaleri și trei ostași. Era încă dimineața devreme, nu se luminase, dar cavalerul a plecat grăbit la drum, căci avea o distanță destul de mare de mers până la Troyes. Fusese în audiență la regele Franței, ca trimis personal al noului Senior de Troyes, Hugue, pentru a-i prezenta omagiile acestuia și a-l asigura de loialitatea lui. I-a mai spus regelui despre unele din intențiile de viitor ale seniorului Hugue, pentru ca atunci când vor fi aplicate să nu-l ia prin surprindere tocmai pe rege. Se grăbea spre Troyes din dorința de a fi lângă seniorul Hugue până când toți nobilii, locali sau vecini, se vor obișnui cu

gândul că au un nou senior și să nu încerce vreunul din ei să facă lucruri necugetate împotriva tânărului nobil.

A lăsat în stânga pădurea de la Fontainebleau și a trecut grăbit pe lângă hanurile, destul de multe, din apropierea pădurii. Erau toate pline de oșteni și servitori, însoțitori ai nobililor ce fuseseră invitați de rege la vânătorile de toamnă, vânători ce se desfășurau aproape neîntrerupt.

- Ce mulți nobili vânează împreună cu regele, s-a mirat cavalerul Eugene de Verbille privind grupurile de vânători ce mergeau cărări la liziera pădurii.

- Nu toți vânează, cavale, i-a răspuns Hugues. Majoritatea vin neinvitați și speră să ajungă lângă rege, să fie remarcați de acesta sau să-i vorbească. Ești încă tânăr, dar vei vedea multe lucruri la curtea regelui, când vei mai merge pe acolo cu treburi.

Cavalerul Eugene de Verbille avea puțin peste șaptesprezece ani, dar era în slujba seniorului de Troyes de la vârsta de zece ani, când a fost primit ca scutier. De doi ani era cavaler cu soldă. Înalt, slab dar viguros, mânuia spada și arcul cu mare măiestrie, de aceea a fost primit în slujba sa și de noul senior.

- Dar de ce nu cer audiență la palatul regal? a continuat Eugene de Verbille.

- Nu are timp regele să-i primească pe toți cei care vor să-i vorbească. Majoritatea vor să fie remarcați de rege pentru vreo slujbă la curtea acestuia

- Mi se pare prea complicată viața la curtea regală. Cavale, Hugues, după ce ajungem la încrucișarea de drumuri de lângă Sens și mergem spre vest, pe drumul spre Troyes, trecem pe lângă domeniul și castelul unchiului meu, seniorul de Verbille-Tiranne. Ne putem opri acolo pentru jumătate de oră? Voiam să te rog să facem o oprire când mergeam spre Paris, dar ne grăbeam.

- Ne grăbim și acum, cavale Eugene.

- Nu aș insista în rugămintea mea, cavale, dar vărul meu, Billone a murit cu aproape un an în urmă în luptele de la Metz. Rudele noastre sunt îndurerate și de câte ori am putut, am trecut pe la ei.

- Îmi pare rău să aflu acest lucru. Mai au copii?

- Da, mai au doi fii, cu vreo trei și patru ani mai mari decât mine. Unul din ei a rămas la castel, celălalt este la Paris, în garda regelui.

- Ne oprim la ei pentru vreo oră, să-i salutăm în numele seniorului Hugue.

- Vărul meu, Billone, a fost făcut cavaler de regretatul senior Eudes și a stat în slujba lui aproape un an, după care a plecat la Metz.

- Este destul de aproape castelul, nu facem nici un ocol, a remarcat Hugues.

Trecuse cu puțin de amiază atunci când au ajuns la porțile castelului Tirenne, situat pe o colină lângă satul Tirenne, la vreo trei leghe vest de Sens, aproape de drumul principal. Fiind ridicat în vârful colinei, era apărat de pantele abrupte. Nu au mai fost săpate șanțuri de apărare și nici ziduri exterioare în jurul castelului. Avea o formă pătrată, construit din piatră, fără turnuri de observare, cu ferestrele exterioare mici, care lăsau lumina soarelui să pătrundă în sălile locuite de senior, familia și slujbașii lui. Ferestrele erau și creneluri, folosite pentru observarea drumului, a pantelor golașe din jur, dar și pentru a arunca săgeți în caz de pericol. Însă castelul nu fusese în pericol de zeci de ani, marii seniori ce au stăpânit pământurile au ținut feuda cu mână de fier, asigurând liniștea supușilor. Așa au făcut părinții seniorilor Eudes și Hugue, iar aceștia le-au urmat exemplul.

Văzând grupul mic de cavaleri, ce purtau în vârful unei sulite flamura seniorului de Troyes, ostașii de pază au deschis poarta mare și călătorii au intrat în curtea interioară, acoperită cu pietre de râu mărunțite.

Au descălecat, lăsând caii în grija unui slujitor și s-au îndreptat spre seniorul castelului, care îi aștepta aproape de ușa pe unde se intra la parterul castelului.

- Fiți bineveniți, Domnilor! i-a întâmpinat seniorul de Verbille–Tirenne, un bărbat de vreo cincizeci de ani, slab, de înălțime medie, brunet, cu părul și barba îngrijite, tunse scurt.

Lângă el era fiul său mai mic, Lomairte, o copie fidelă, dar mai tânără a tatălui său. Avea pe față un zâmbet discret, arătând că se bucură de sosirea oaspeților.



- Mulțumim Domniei Tale, unchiule, i-a răspuns cavalerul Eugene. Cavalerul Hugues de Payens a binevoit să se oprească la castel ca să te salute în numele seniorului Hugue de Troyes.

Hugues a înclinat capul salutându-l pe senior și a schițat un ușor zâmbet de simpatie. I-a plăcut acest senior, părea a fi o fire deschisă, sinceră și loială.

- Mulțumesc Domniei Tale, Cavaliere Hugues, i s-a adresat seniorul de Verbille-Tirenne. Eu te cunosc de la curtea seniorului, te-am văzut de câteva ori. Dar îți mulțumesc pentru atenție și bunăvoință. - Să mergem în sală, Domnilor.

Seniorul și fiul său, bucuroși de prezența oaspeților, i-au condus pe cavaleri în sala de ospete, iar ostașii au mers spre sălile soldaților seniorului.

Sala de ospete era destul de mare, pentru vreo șaptezeci de persoane și aranjată după regulile respectate la toate curțile seniorilor locali: masa lungă, lângă unul din pereți, cu bănci de o parte și de alta, în capul ei, pe un alt perete se aflau două mese mai mici cu felurile de mâncare reci și gătite, iar pe pereți se aflau atârinate panoplii cu arme și blănuri de animale vâdate de seniorul, stăpân al locului .

- Să ne așezăm și să gustăm din mâncarea locului, Domnilor cavaleri, le-a spus seniorul de Verbille-Tirenne. Ca să le dea exemplu, s-a așezat primul la masă, ocupând locul său, de la mijlocul mesei, cu spatele la perete și fața spre ușa de intrare. În dreapta lui se așezase Hugues, iar în stânga Eugene.

Două servitoare tinere s-au apropiat de masa lor, una ducea pocalele cu vin, iar cealaltă bolurile mari cu mâncare rece: brânză, carne uscată de pui, carne de porc friptă, un fel de cârnați și pâine.

- În memoria fiului Domniei Tale, seniore, s-a ridicat Hugues cu paharul în mână și a lăsat să cadă un strop pe podea.

Toți s-au ridicat în picioare și au vărsat o picătură de vin din pahare, rostind „*In memoriam!*”

- Mulțumesc, domnilor, a spus seniorul. Cred că ne vede și se bucură.

Fără a se așeza, a ridicat paharul:

- Pentru noul nostru senior de Troyes și pentru Domniile Voastre, a spus el.

- Acum să mâncăm și să-mi povestiți despre ceea ce este nou la curtea seniorului Hugue, în Troyes. Ce gânduri de viitor are?

- Multe gânduri, Domnule, multe și bune pentru provincie, a răspuns Hugues. Și vrea ca nobilii săi să le cunoască aceste gânduri. Îți voi povesti despre ceea ce vrea să facă seniorul Hugue în viitor și cum va conduce provincia.

Au mâncat și au vorbit, în același timp, vreo jumătate de oră, de parcă s-ar fi cunoscut de ani buni. Tânărul Lomairte voia să știe cum este viața la curtea din Paris, deoarece urma să plece la fratele său peste câteva zile.

Când au terminat de mâncat, au fost anunțate Doamnele, care voiau să vină și să-i salute pe oaspeți. Ușa s-a deschis și au intrat în sală soția seniorului și nora lor, conduse de un majordom.

Doamna de Verbillle-Tirenne avea în jur de patruzeci și cinci de ani, potrivit de înaltă, suplă și purta o rochie lungă de culoare crem deschis, peste care avea un pieptar brodat cu galben. Părul îl avea prins la ceafă, iar pe cap purta un colan împletit din fâșii de mătase de culoare maro, rămânând liberă o parte a capului și lăsând la vedere părul negru, strălucitor. De colan era prinsă o eșarfă galbenă ce atârna pe spate până la jumătatea corpului. În picioare purta botine de culoare maro, din mătase. Fața bine proporționată, cu tenul ușor închis nu-i arăta vârsta. Privirea ochilor căprui îi era caldă, dar tristă.

Lângă ea, cu un pas în urmă, venea o tânără de vreo nouăsprezece ani, îmbrăcată cu rochie lungă de culoare albă, de doliu, iar pieptarul era de culoare neagră. Pe cap purta același fel de acoperământ, colan împletit din mătase albă, cu voal negru, care punea în evidență culoarea roșcată a părului. Nasul mic și buzele bine conturate se încadrau perfect cu fața ușor ovală, îmbujorată. Întreaga ei înfățișare arăta reținere și tristețe, accentuată de tristețea ochilor albaștri, mari și strălucitori.

La intrarea în sală, înaintea lor mergea majordomul, care s-a retras atunci când doamnele s-au apropiat de oaspeți.

Toți oaspeții s-au ridicat în picioare și au ieșit în întâmpinarea lor. Amândouă s-au oprit, una lângă cealaltă și au salutat prin înclinarea capului. Cavalerii s-au înclinat adânc în fața Doamnelor, în timp ce seniorul le prezenta.

- Domnilor cavaleri, am onoarea de a vă prezenta pe Doamna de Verbillen-Tirrenne, soția mea și Doamna Marianne de Tirrenne, nora noastră, soția regretatului nostru fiu, Billone de Tirrenne.

- Iubitele mele Doamne, am onoarea să vă prezint pe cavalerul Hugues de Payens și însoțitorii săi, supuși ca și noi ai seniorului de Troyes.

- Domnilor, fiți bineveniți în casa noastră, le-a urat Doamna. Avea un glas plăcut, grav și care arăta că Doamna avea o mare voință și o personalitate puternică. - Nepoate Eugene, mă bucur să te văd din nou.

- Doamnă, mulțumită cavalerului Hugues am plăcerea nespusă de a vă vedea și a vă exprima sentimentele mele de respect și dragoste, ca un bun fiu ce sunt.

- Aceeași bună educație, ca întotdeauna, nepoate. Parcă-l văd pe regretatul meu fiu. Durerea se simțea în vocea ei, iar ochii i s-au umezit.

- Vom avea bucuria să rămână aici și peste noapte acești nobili cavaleri? i s-a adresat ea soțului său.

- Nu, Doamnă, se grăbesc spre Troyes, venind de la curtea regelui, din Paris.

- Așa este Doamnă, i-a spus Hugues, înclinându-se în fața ei. Treburile provinciei ne determină să ne grăbim spre castelul seniorului. Ne-am oprit aici, la rugămintea cavalerului Eugene, dar folosim această ocazie ca să ne exprimăm regretul nostru pentru pierderea fiului dumneavoastră iubit.

- Vă mulțumim, cavaleri pentru gândurile bune, a spus seniorul.

- Domnule, s-a întors din nou Doamna către soțul ei, îngăduie să-l rugăm pe cavalerul Hugues de Payens să accepte ca fiul nostru și nora, Doamna Marianne de Tirrenne, să-l însoțească la Troyes. Așa vor fi în mai mare siguranță pe drum.

- Da. Cavaleri, nora noastră merge la Troyes, ca Doamnă de onoare a Înălțimii sale, Dorathea, soția regretatului

senior Eudes. Înălțimea Sa a primit-o pe nora noastră lângă celelalte doamne de onoare, ca să-și plângă împreună pierderea soților. Fiul nostru, împreună cu o suită de cavaleri și ostași, o vor însoți la curtea din Troyes, apoi se vor întoarce aici, la castel. Soția mea crede, pe bună dreptate, că dacă îi veți accepta ca însoțitori, vor fi în siguranță pe timpul călătoriei.

- Cu mare bucurie, senior de Verbille-Tirene. Este și o onoare pentru noi să o însoțim și să o apărăm pe Doamna de Tirene.

- Vă mulțumim, Domnilor, a spus Doamna Marianne de Tirene, înclinând din cap pentru a exprima mai bine mulțumirea ei. Când a rostit aceste cuvinte, privirea ei ageră, dar tristă era îndreptată spre oaspeți, după care și-a lăsat-o în pământ. Vocea era plăcută, profundă, politicoasă și tristă.

- Dacă îngăduiți, i s-a adresat ea seniorului, în jumătate de oră sunt gata de plecare, totul este pregătit încă de săptămâna trecută.

- Prea bine, Doamnă. Îl rog pe fiul nostru să pregătească și însoțitorii.

Într-adevăr, în mai puțin de jumătate de oră, Doamna Marianne de Tirene s-a înapoiat, îmbrăcată pentru drum, cu rochie de culoare neagră. După ea veneau două slujnice, care o însoțeau la curtea din Troyes.

Cele două trăsură, una a tinerei Marianne și cealaltă cu bagaje, înconjurată de cavaleri și ostași, au pornit la drum imediat după orele amiezii. Hugues și cavalerii lui erau în fața trăsurilor, iar însoțitorii Doamnei mergeau în spatele acestora, fiind atenți la călătoria care veneau din urmă.

Călătoria a decurs în liniște, drumul destul de aglomerat de căruțele târgoveților, de cavalerii și ostașii care mergeau spre est și vest, nu era căutat de bandele de hoți. Noul senior Hugue a dat poruncă scrisă ca hoții ce vor fi prinși să fie spânzurați fără judecată, lucru ce a făcut ca drumurile să fie ceva mai sigure pentru călători.

După un timp, tânărul cavaler Lomairte de Verbille-Tirene a venit lângă Hugues.

- Cavaliere, îngăduie să merg lângă Domnia Ta, să mai vorbim, că nu prea des am ocazia să ascult nobili ca voi.

- Îmi face onoare să mergem împreună, cavalerie Lomairte. Cât timp rămâi la Troyes?

- Mă înapoiez la castel după ce ne odihnim, noi și caii, a răspuns acesta. Mai avem de lucru pe pământurile feudei, iar în vară plec la curtea regală din Paris, pentru vreo lună. Acolo este fratele meu, angajat în garda regală.

- Vrei să intri în slujba regelui?

- Nu, cavalerie, vreau să văd cum se trăiește la curtea regală, să învăț lucruri noi. Seniorul, tatăl meu, a hotărât ca eu să moștenesc pământurile feudei și castelul, după moartea fratelui meu mai mare. După obicei, al doilea frate trebuia să moștenească feuda, dar el este plecat și eu voi prelua întreg domeniul, ca supus al seniorului de Champagne. Iar pentru asta trebuie să învăț multe lucruri.

- Îmi placi, cavalerie. Deși ești foarte tânăr, ai multă înțelepciune. Vei avea multe realizări în viață.

- Nu merit laudele Domniei Tale, cavalerie.

- Aș vrea să fiu ca vărul meu, a intervenit Eugene. Lomairte este curios din fire. De mic era așa, curios și harnic. A învățat să scrie și să citească de la preotul castelului, pe care l-a speriat cu multele întrebări pe care i le punea. Cred că și acum este la fel.

- Îmi plac artele și am adus la castel un învățat alchimist, care-mi deschide ochii asupra lumii, a răspuns mândru de el Lomairte.

- Astfel de cavaleri ne sunt necesari și la curtea din Troyes, a spus Hugues gânditor. Științele și artele duc lumea înaintea și trebuie să învățăm cât mai multe lucruri, de la lucrarea pământului până la purtarea războaielor. O provincie, ca și o țară, fără nobili iluminați se duce spre sărăcie. Mintea și inima trebuie să conducă lumea, nu brațele și armele.

- Așa m-am gândit și eu, cavalerie, i-a răspuns Lomairte.

Se apropia seara și Hugues se întreba ce să facă, să meargă în continuare sau să se oprească la un han peste noapte. Nu mai aveau mult de mers până la Troyes, dar poate că Doamna era obosită. De aceea l-a întrebat pe Lomairte cum ar fi mai bine să procedeze.

- Cavalerie, i s-a adresat Lomairte, cred că ar fi mai bine să ne continuăm drumul.

- Dar nu este obosită Doamna? Ar fi mai bine să o întrebăm.

Și-au condus caii spre trăsură și s-au apropiat amândoi de ușa acesteia.

- Doamnă, i s-a adresat Lomairte, cavalerul Hugues te întrebă dacă poți merge în continuare sau ne oprim la un han peste noapte.

- Cavalerie Hugues, dacă Domnia ta crezi că este mai bine să ne continuăm drumul, așa vom face. Nu sunt obosită și aș dori să ajung mai repede la curtea din Troyes. Îți mulțumesc pentru grijă.

- Doamnă, iată cum vom face, dacă ești de acord. Oprim la primul han să dăm apă cailor. Dacă vrei să mănânci ceva, vom cere hangiului să ne servească pe loc. Pornind de aici, în vreo patru ore suntem la castel.

- Este foarte bine, domnule. Dar vei mânca și Domnia Ta cu noi.

- Cu mare bucurie, Doamnă.

Hangiul le-a pregătit cât de repede a putut, două mese, una pentru Doamnă și pentru cavaleri, cealaltă pentru ostași, iar soția acestuia le-a pus pe masă mâncarea rece și carafele cu apă și vin. Doamna și-a rotit ochii prin încăperea hanului, curioasă de acea atmosferă străină pentru ea, apoi s-a așezat la masă. Lua bucățile de pâine și de carne de pui cu delicatețe și le mesteca absentă, privind tot timpul spre tava din lemn pe care era pusă mâncarea. Hugues stătea în fața ei și din când în când ochii îi fugeau spre fața ei tristă. Lumina lumânării aflată pe masă o făcea și mai frumoasă, o frumusețe aparte cu fața ei gălbuie de la lumina slabă, ochii strălucitori și cu părul în nuanțe roșcate. Părea ireală, venită din poveștile spuse de menestreli. Imaginea ce o avea în fața lui i s-a imprimat în minte și cu greu își lua ochii de la ea. Ar fi fost insultător să o privească lung, direct în față, dar ar fi vrut să o vadă așa la nesfârșit. Simțea cum i se încălzește inima și sângele îi urcă spre față, înroșind-o. *„Doamne, cât este de frumoasă, frumoasă și tristă, pierdută în durerea ei. Îmi este milă de ea. În loc să se bucure de viață alături de soțul ei, își plânge*

*durerea singură. Tabloul cu chipul ei s-ar putea numi Tristețea sublimă*". L-a cuprins teama că ea sau altcineva de la masă ar fi putut vedea emoția ce l-a cuprins, privind-o. Ar fi fost dezonorant acest lucru.

Doamna de Tirenne a simțit privirea cavalerului ațintită tot mai des asupra ei, dar intuiția îi spunea că privirea cavalerului nu are nimic insultător, îi era milă de ea și-și exprima compasiunea. Cavalerul era de o politețe desăvârșită, avea o bună cuviință naturală, înnăscută. Și s-a simțit parcă ceva mai bine știind că acest cavaler i-a înțeles durerea și este alături de ea în tristețea care, în curând, o va cuprinde total și ireversibil. De multe ori s-a gândit să intre într-o mănăstire, unde să trăiască toată viața în penitențe și rugăciuni. Fusese căsătorită doi ani și a trăit fericirea pe care o visase ca orice nobilă fată, bucuria de a iubi un cavaler, un erou tânăr și frumos care, la rândul lui, să o iubească și să o protejeze. Iar visul i s-a spulberat brusc prin moartea lui într-o bătălie, lucru pentru care nu fusese pregătită; a primit astfel lovitura în plin, în toată ființa ei. La castel nu mai putea rămâne, avea prea multe lucruri acolo, care-i aminteau de el, cavalerul și iubirea ei. De aceea abia aștepta să ajungă lângă Doamna de Troyes, între doamne de vârsta ei, care să nu o lase să se afunde în tristețea tot mai adâncă, pe care o simțea din ce în ce mai aproape.

Prima persoană care i-a arătat compasiune, după plecarea de la castel, a fost acest cavaler care, simțea ea, ar fi vrut să o apere împotriva durerilor sufletești și a tristeții. Îl simțea sincer în compasiunea lui, se putea bizui pe el în caz de nevoie. Știa că este frumoasă, așa o vedea și el, dar simțea că el o privea ca pe o bolnavă, nu ca pe o frumoasă tânără doamnă. I-a mulțumit în gând și acest lucru a făcut-o să se simtă ceva mai bine. Involuntar, a oftat.

Hugues a răsuflat ușurat când au terminat de mâncat și soția hangului le-a adus bolurile cu apă și fășiile de pânză pentru a se spăla și șterge pe mâini. Oftatul ei ușor, abia perceptibil, i-a adâncit sentimentul de milă. „*Ce bine că plecăm*”, s-a gândit el.

Ajunși lângă trăsura, i-a fost teamă să-i întindă mâna pentru a o ajuta să urce. Parcă era amețit. A făcut un pas

înapoi și l-a lăsat pe cavalerul Lomairte să o ajute să urce în trăsură. Toți se purtau natural, astfel că s-a liniștit simțind că ceilalți cavaleri nu au observat nimic schimbat la el. Dacă însoțitorii săi ar fi înțeles sentimentele lui de milă, de compasiune, s-ar fi putut gândi la altceva, poate că ar fi speculat starea ei de durere și tristețe. Dacă ceilalți s-ar fi gândit că lui, Hugues, îi plăcea acel chip trist, ar fi fost dezonorant dată fiind situația tinerei. *„Sunt cavaler și trebuie să mă port ca un cavaler”* a hotărât el în gând. *„Doamna își plânge pierderea, iar mie îmi tresaltă inima privind-o tristă și frumoasă. Dar o privesc la fel cum privești și admiri un tablou frumos”*, și-a găsit el scuze. *„Nu văd nimic rău în asta. Dar va trebui să-i povestesc părintelui Galfons de la castel, să mă sfătuiesc și cu el”*.

- Plecăm, Domnilor, a dat el semnalul pentru continuarea călătoriei.

Trecuse bine de miezul nopții și călătorii au văzut, în sfârșit, luminile torțelor de pe zidurile cetății Troyes. Totuși, a durat mai bine de două ore până când au ajuns la apartamentele Doamnei Dorathea, soția regretatului senior Eudes, unde Marianne de Tirenne fusese anunțată de un curier și așteptată de servitori.

Ajunsă pe holul din fața apartamentului ce-i fusese pregătit, s-a simțit mulțumită, dacă nu chiar bucuroasă, stare ce i se citea pe fața ei zâmbitoare.

- Cavaliere Hugues, vere Eugène, le-a spus Doamna de Tirenne, vă mulțumesc pentru grija ce ați avut-o față de noi și sper să ne mai întâlnim aici, în cetate, pentru a vă putea mulțumi din nou. Vocea ei era naturală, arăta politețe, poate și puțină oboesală. Cel puțin așa i s-a părut cavalerului Hugues, mulțumit și el că au ajuns cu bine în cetate.

\*

Zilele și lunile au trecut pe nesimțite în cetatea Troyes. Doamna Marianne de Tirenne, alături de alte doamne de onoare duceau o viață retrasă, consolând-o pe Doamna Dorathea, după pierderea seniorului Eudes, soțul acesteia. Cum apartamentele în care locuiau erau într-o aripă laterală a



cetății, primeau destul de rar oaspeți și majoritatea întâlnirilor aveau loc pe timpul plimbărilor prin curtea și grădina reședinței. Contele Hugue își vizita destul de des cumnata. Între ei erau relații foarte bune, de respect și simpatie reciprocă, ceea ce a făcut ca Hugue să-i acorde o grijă deosebită.

În unele din vizitele pe care le făcea cumnatei sale îndoliate, contele era însoțit și de cavalerul Hugues de Payens. Cavalerul avea în minte acea imagine a tinerei femei, chipul trist și frumos văzut la lumina lumânării în sala hanului, imagine ce a persistat o bună bucată de timp. Pe întreaga perioadă a iernii a întâlnit-o pe Doamna de Tirenne, uneori doar a văzut-o fără a-i vorbi, în sălile cetății și i se părea că treptat tristețea i se estompa, locul acesteia fiind luat de liniștea lăuntrică ce i se reflecta tot mai mult pe chip. Această liniște îi punea în evidență frumusețea ei naturală. Odată cu venirea primăverii, pe față a început să-i răsară, destul de rar, este adevărat, câte un zâmbet atunci când se întâlneau, mai ales în grădină. Iar el făcea în așa fel încât treburile lui ostășești să-l ducă ceva mai des în grădină, atunci când doamnele de onoare o însoțeau pe Doamna de Troyes la plimbare.

Doamna de Tirenne s-a integrat imediat în atmosfera sobră de la curtea Doamnei de Troyes, atmosferă obișnuită deja pentru ea. Doamna de Troyes avea în jur de patruzeci de ani și înțelegea mai bine multe din tainele vieții, astfel încât moartea soțului ei, Seniorul Eudes, nu a perceput-o ca pe o lovitură a sorții, ci ca pe un lucru ce mai devreme sau mai târziu, se produce. A îndurerat-o profund pierderea lui, dar s-a împăcat cu soarta și cu starea de fapt existentă, ceea ce a ajutat-o să-și revină din durerea sufletească și tristețe mai repede decât tânăra Doamnă de Tirenne. Odată cu evoluția ei sufletească spre normalitatea vieții de la curte, se producea o evoluție și a Doamnei de Tirenne, mai ales ca urmare a multelor discuții și povești spuse la căldura cuptorului, pe timpul serilor lungi de iarnă.

În această evoluție îmbucurătoare spre liniștea sufletească a tinerei doamne, un oarecare rol l-a avut și cavalerul Hugues, după cum a observat Doamna de Troyes.

Dacă la început tânăra ei doamnă de onoare nega faptul că prezența cavalerului îi provoca o mică bucurie, pe parcursul timpului, acest lucru a devenit evident pentru toate celelalte doamne de onoare, iar Marianne de Tirenne a recunoscut, în sfârșit, că plimbările în prezența cavalerului îi fac din ce în ce mai bine. Purtau discuții nevinovate, iar privirile lor deschise, sincere le aduceau bucurie la amândoi.

Una din veștile care au adus mari schimbări la castelul-cetate, dar și în preocupările și activitățile de la curte, a fost cea privitoare la căsătoria contelui Hugues, veste primită cu bucurie de supușii acestuia, la sfârșitul primăverii.

La începutul lunii iunie, când nobilii, oștenii și țăranii din fortăreață și întreg ținutul se pregăteau intens pentru căsătoria Contelui de Champagne cu fiica regelui Filip al Franței, Constance, cumnata contelui a ținut să vorbească deschis cu Hugue.

- Domnule Conte, particip cu toată bucuria la fericitul eveniment și voi sta alături de Doamna Contesă de Champagne cu întreaga mea simpatie.

- Doamnă, știu acest lucru și-ți mulțumesc, așa cum aș mulțumi unei adevărate surori mai mari. Știu că o vei ajuta să se simtă acasă.

- Vă cer o favoare, Domnule.

- Va fi îndeplinită, Doamnă. Despre ce este vorba?

- Îngăduie ca doamna mea de onoare, Doamna de Tirenne să fie primită ca doamnă de onoare a viitoarei Contese de Champagne. Lângă mine va rămâne izolată de curte și de lume, iar ea este foarte tânără și are tot viitorul în față. După pierderea suferită a început să-și revină și ar fi bine să trăiască într-o atmosferă veselă, nu austeră, ca în preajma mea.

- Dorința Domniei Tale, cumnată, va fi îndeplinită.

- Aș putea să o trimit să ajute la pregătirea nunții, căci a făcut și ea una, știe ceea ce trebuie și cum trebuie pregătit pentru ceremonie. Va fi și mai aproape de cavalerul Domniei Tale.

- Ce vrei să spui? Conteul Hugue era de-a dreptul uimit.

- Chiar nu ai observat nimic la cavalerul Hugues?

- Nu, ce să observ?

- Între cavalerul Hugues și Doamna de Tirenne este o apropiere sentimentală, dar decentă, după câte știu eu. Este o simpatie reciprocă, benefică cel puțin pentru doamna mea de onoare. Cavalerul Hugues este un om de onoare, iar doamna are nevoie de un sprijin, de un suport sentimental. Îmi plac amândoi și voi avea grijă să respecte buna cuviință.

- Așa voi face și eu, Doamnă, voi veghea să respecte bunele maniere cavalerești, a răspuns contele Hugue. Dacă va fi nevoie, voi vorbi cavalerului despre onoare, dar nu cred că este cazul.

- Dacă vor avea ocazia să fie mai des împreună, își vor clarifica natura sentimentelor ce le au unul față de celălalt și atunci vor ști ce să facă. Doar să le dăm ocazia.

- Da, Doamnă. Mă bucur că am purtat această discuție, a spus Hugue zâmbind.

- Și eu, domnule Conte. Mulțumesc pentru înțelegere. Ești un om bun și înțelept, cumnate.

Doamna de Troyes, mulțumită de această întâlnire, a făcut o reverență și a plecat, iar contele a rămas urmărind-o cu privirea, gânditor. Oare chiar așa era? Va fi un bun senior pentru provincie și locuitorii ei? Dar pentru familia pe care acum o voi întemeia? „*Cred că da, voi fi un bun senior și soț, cel puțin mă voi strădui să fiu un astfel de om*”.

\*

Pregătirile pentru căsătoria Contelui de Champagne, Hugue cu prințesa Constance și nunta au durat mai mult de două luni, perioadă în care Doamna de Tirenne și cavalerul Hugues s-au văzut aproape zilnic. În zilele în care nu se vedeau, Doamna de Tirenne simțea că-i lipsește ceva, vocea lui gravă, hotărâtă, dar liniștitoare, cu inflexiuni vagi de alint, zâmbetul deschis atunci când o vedea, râsul molipsitor când îi povestea întâmplările hazlii din vremea copilăriei. Dar îi lipsea și privirea lui expresivă în care i se vedea starea de spirit, bucuria sau supărarea, delicatețea cavalerului sau duritatea luptătorului.

Hugues, la rândul lui, simțea că-i lipsește privirea ei caldă, râsul alintat, gesturile sobre, regale dar pline de

delicatețe și înfățișarea aparent fragilă, însă de o forță și putere interioară deosebite. Te cucerea și conducea doar cu vorba ei delicată și zâmbetul discret, uneori încurajator, alteori ironic. Iar el știa că-și dorea să-i înțeleagă și să-i îndeplinească poruncile, devenindu-i servitor loial.

La o lună după nunta contelui Hugue, cavalerul Hugues de Payens a fost trimis în Normandia pentru patru luni, într-o campanie militară, împreună cu un detașament de ostași. Doamna de Tirenne a simțit din plin această despărțire de Hugues. Găsise în el sprijinul, suportul moral, spiritual, poate și sentimental pe drumul întoarcerii din negura durerii spre lumina speranței într-o viață normală la curtea Contelui de Champagne. Contesa Constance a simpatizat-o din prima zi și se purta cu ea așa cum te porți cu o rudă apropiată ce a suferit o mare pierdere. Amabilitatea Doamnei Constance nu era același lucru cu apropierea de Hugues. Acesta era bastonul de care se sprijinea pe drumul spre locul unde se afla bucuria, liniștea, poate chiar fericirea, iar acum absența bastonului o făcea să se clatine, dacă nu chiar să se oprească acolo unde era, la jumătatea drumului.

Toamna, cu zilele mai scurte, reci, ploioase i-a accentuat starea de pesimism și singurătate. Într-o astfel de seară, Constance, Contesa de Champagne era la cumnata ei Doamna de Troyes, petrecându-și timpul împreună. Doamna de Tirenne stătea singură în apartamentul ei, cu gândurile la nefericirea ce părea să-i devină o stare normală, permanentă. Mergea zilnic la capelă, unde-și găsea doar liniștea, nu și speranța. Ar fi trebuit să meargă la messa de seară, dar nu se simțea în stare să-și schimbe hainele și să meargă până la capelă. Îi venea să plângă.

Pe holul pavat cu dale din piatră șlefuită s-au auzit pași grei și zgomot de pinteni. Erau inconfundabili. A tresărit și a stat nemișcată, încremenită în așteptare, urmărind cu toată ființa sa acele zgomote care se apropiau. Apoi, fără să-și dea seama, a sărit de pe canapea, a fugit la ușă și a deschis-o cu o forță nebănuită, parcă voind să o rupă. Hugues era în fața ușii, cu apa șiroind de pe mantie.

I s-a aruncat în brațe, fără să se gândească la armura din oțel, rece și mantia udă de ploaie.

- Dragul meu, mi-ai lipsit. Plângea, dar nu știa de ce, pentru durerea provocată de absența lui sau pentru bucuria întoarcerii.

- Și tu mi-ai lipsit, draga mea. Am lăsat detașamentul în urmă, doar pentru a te vedea mai repede.

A doua zi, fericiți de reîntâlnire, au mers împreună la capelă și după messa de dimineață au vorbit cu preotul castelului, părintele Galfons, mai bine de o oră.

De la capelă, Hugues a plecat să-l întâlnească pe Contele Hugue de Champagne, iar Marianne de Tirenne a mers la Contesă, căreia i s-a destăinuit ca la o spovedanie și i-a cerut sfatul despre cum să procedeze pe viitor în relația ei cu Hugues de Payens. Voia să transforme zilele de toamnă, reci, depresive, în zile pline de bucurie și se întreba cum să facă acest lucru. Poate Doamna o va ajuta.

\*

O dimineață frumoasă de toamnă târzie, cu cerul senin și soarele ce încălzea cu razele strălucitoare, voind să le amintească oamenilor de zilele călduroase care trecuseră de mult, i-a făcut pe Contele și Contesa de Champagne să iasă la plimbare în grădina castelului din Troyes. Contesa era însoțită de doamnele ei de onoare, bucuroase și ele de vremea acea frumoasă, venită după ploile reci de toamnă care le-au ținut între zidurile reci ale castelului. Cele șase doamne mergeau împreună, povestindu-și vesele istorii amuzante de când erau fiecare la familia sa. Râsul lor vesel i-a făcut pe Conte și Contesă să se oprească de mai multe ori și să se întoarcă spre grupul doamnelor, privindu-le zâmbind.

- Mă bucur, doamnă, că în preajma Domniei Tale este atâta veselie. Înseamnă că știi cum să le faci fericite. De fapt, nu mă miră acest lucru, atâta timp cât ai făcut și din mine un om fericit.

- Domnule, dragul meu soț, nu eu te fac fericit, ci dragostea. Eu îți întorc sentimentele de dragoste și fericire pe care le primesc de la Domnia Ta.

-Vezi cum îmi confirmi cele spuse de mine? Ești un izvor de bucurie pentru toți cei din jurul Domniei Tale.

Contesa l-a privit zâmbind alintată, făcând cu mâinile un gest ce semnifica „*Asta este, bucură-te de ce ai.*”

S-au auzit din nou râsete din grupul doamnelor de onoare și vocea doamnei de Tirenne, care povestea ceva ce a generat starea de veselie.

- Mă bucur, conte că doamna de Tirenne este plină de viață, și-a revenit complet după pierderea soțului ei. Doamna de Troyes, cumnata, mi-a spus că voia să meargă la mănăstire, era înecată în durere.

- Am observat și eu acest lucru. Mă bucur pentru cavalerul Hugues, cred că și el a contribuit la însănătoșirea doamnei.

- Eu cred că a avut rolul principal, a fost un adevărat doctor pentru ea. Doamna mi-a spus povestea lor. La început a fost o simpatie reciprocă, dar era prea ruptă de lume pentru a realiza acest lucru. Se simțea într-o stare prea gravă de tristețe pentru a remarca prietenii din jurul ei. Între cei doi a fost și este o prietenie puternică, dublată acum și de o dragoste frumoasă. Chiar dacă ar trece dragostea, prietenia lor va dăinui pentru totdeauna.

- Părintele Galfons cum vede relația dintre ei? a întrebat-o Hugue.

- Nu prea bine, dar mi-a spus că atâta timp cât nu locuiesc împreună, se va ruga pentru iertarea păcatelor lor.

- Poate se vor căsători într-un viitor mai apropiat.

- Poate, dar doamna de Tirenne nu este încă pregătită sufletește pentru acest pas. Îi este teamă că-l va pierde în vreo luptă și nu știe dacă ar mai rezista la o astfel de încercare.

- Încurcate sunt căile vieții, a spus Contele încet, ca pentru el.

- Ai dreptate, Conte, a spus Contesa la fel de încet, gânditoare, privind înainte spre dealurile îndepărtate din fața lor. Cine știe ce ne este sortit în viitor. Prin ce încercări vom fi nevoiți să trecem!

Apoi, pe un ton vesel:

- Să ne bucurăm de ceea ce avem acum, domnule, să trăim împreună bucuria acestor clipe frumoase, pentru a avea la ce să ne gândim în momentele de tristețe.

## 2. Plecarea la Cruciadă

Seniorul Hugue, primul Conte de Champagne, stătea în scaunul mare și comod, așezat în fața vetrei și privea dus pe gânduri, la buștenii ce ardeau în cuptor, cu flacără vie. Era sfârșitul lunii ianuarie a.d.1096, iar vremea destul de rea îl făcea să stea mai mult în castel, lucru ce nu prea îi plăcea. Ar fi vrut să meargă la exercițiile militare cu ostașii, sau la Blois, la seniorul Ștefan, supusul său, dar frigul și zăpada de peste jumătate de metru îl împiedicau să plece la drum. Avea destul de multe lucruri la care să se gândească, dar și altele pe care să le facă.

De trei ani era Senior de Champagne, unise cele trei comitate și a adunat o armată permanentă destul de mare, de vreo patru sute de oameni, bine pregătiți. Aceștia erau gata, în orice moment, să-i țină la distanță pe nobili din Flandra sau din Normandia, unii din ei având dorința să ia o parte din ținuturile marelui comitat de Champagne. Cel care s-a ocupat de organizarea și pregătirea oștirii era omul lui de încredere, Cavalerul Hugues de Payens.

Gândurile i-au fost întrerupte de un paj care o anunța pe Doamna, soția lui, ce voia să-l vadă. Trecuseră doi ani de când s-a căsătorit cu fiica regelui Filip I al Franței, Constance. Primii care i-au povestit despre Constance și frumusețea ei, au fost Cavalerul Hugues și seniorul Ștefan. Fuseseră amândoi cavaleri la Regele Filip, trimiși de el, Conte de Champagne, la începutul anului 1094, pentru a-i obține o audiență. Obținând audiența la rege, cei doi cavaleri s-au înapoiat la Troyes destul de repede, în mai puțin de trei săptămâni. Trimișii lui au avut multe să-i povestească din ceea ce au văzut și auzit la curtea regelui, la Louvru. Printre altele, i-au spus, cu multe amănunte despre regele Filip, despre castelul destul de mic pentru un rege mare, castel așezat pe malul drept al râului Sena, dar și despre frumoasa prințesă Constance, fiica regelui, în vârstă de șaptesprezece ani. Seniorul Ștefan chiar i-a spus că ar fi o bună soție pentru el, Conte de Hugue. La început a luat vorbele seniorului ca ceva

spus să-l flateze, dar apoi a reflectat destul de mult la acest lucru. Chiar s-a sfătuit cu Hugues, iar acesta și-a asumat rolul de a vedea cam ce gândește regele în privința căsătoriei fiicei sale cu seniorul Hugue.

Pe timpul audienței pe care Seniorul Hugue, Conte de Champagne a avut-o la Regele Filip, în primăvara anului 1094, totul a mers mai bine decât se aștepta seniorul. Dar cel mai mult s-a bucurat că a cunoscut-o pe Constance, fiica regelui. Șatenă, cu părul lung prins la ceafă, sub bonetă, fața rotundă, nasul mic și ochii albaștrii, înaltă și suplă, l-a lăsat pe Seniorul Hugue fără cuvinte. Chiar i-a spus cavalerului Hugues că el nu pleacă din Paris fără promisiunea Regelui de a-i da fiica de soție. Cavalerul Hugues a lăsat să se audă aceste cuvinte la curtea Regelui, iar atitudinea acestuia înclina spre acceptare. Ca urmare, regele și Seniorul au purtat discuții de taină, doar ei doi, iar după nici șase luni, se sărbătorea căsătoria Contelui Hugue de Champagne cu Prințesa Constance de France.

*„Au trecut deja doi ani”, gândi contele Hugue, „ar fi trebuit să avem un copil, un moștenitor al comitatului. Dacă nici anul acesta nu facem un copil, va trebui să vorbim cu doctorul, dar și cu preotul castelului.”*

Doamna Constance a intrat în sală și Hugue a auzit pașii ei ușori abia când a fost lângă el. S-a ridicat repede din scaun și s-au salutat în același timp, Doamna făcând o scurtă reverență, iar Seniorul s-a înclinat în fața ei.

- Venirea Domniei Tale mă bucură, Doamnă. Vrei să stai cu mine, în fața focului și să vorbim?

- Am vrut să stau puțin cu Domnia ta, iubitul meu soț. Zilele scurte de iarnă și vremea rece te fac să te gândești la lucruri rele, mai degrabă decât la cele bune.

- Te gândești la ceva anume, sau așa, în general?

- Și la ceva anume, Domnule. Se aude că în vara acestui an armata regatului și a comitatelor france vor pleca la cruciadă, în Țara Sfântă. Nu pot dormi noaptea la gândul că vei pleca și Domnia Ta la război și acolo, Doamne ferește, se poate întâmpla orice. Știi că nu se cuvine să-ți spun așa ceva, ești cavaler, dar mi-e teamă pentru viața Domniei Tale.



Vocea Doamnei era tremurată, fața palidă, se vedea că-i este teamă cu adevărat. În ochi avea lacrimi și abia se stăpânea să nu plângă.

În loc să o certe pentru o astfel de slăbiciune, Seniorul Hugue s-a ridicat și a îmbrățișat-o, mișcat de această dovadă de dragoste. Firea sentimentală și dragostea Prințesei a învins educația ei în spiritul vieții dure și riscante a cavalerismului, în spiritul onoarei, când exprimarea liberă a sentimentelor de dragoste era considerată o slăbiciune. Sentimentali erau menestrelii, în cântecele lor de dragoste și vitejie, cu eroi și prințese.

- Inima Domniei Tale este mare și m-a primit în ea. Și Domnia Ta ești în inima mea. Dar am datoria să răspund chemării Sanctității Sale Papa. Numai Domnul poate face astfel încât să nu plec la cruciadă, Doamna mea. Dacă ar fi să aleg, în mine, fără să știe cineva, atunci aș alege să rămân lângă Domnia Ta.

- Atunci mă voi ruga la Domnul să nu pleci și-mi va asculta rugămintele. Ți mulțumesc, Domnul meu, m-ai făcut fericită.

L-a sărutat și a ieșit grăbită din sală. Mersul era elastic, vioi, semn că era bucuroasă de întâlnirea cu Seniorul, soțul ei.

Gândurile Seniorului Hugue au rămas la ceea ce-i spusese soția lui. Oștile din toate țările creștine au fost chemate de Papa la lupta împotriva necredincioșilor, care au cucerit Pământurile Sfinte din Orient.

Vorbele Doamnei, soția lui și căldura din fața focului i-au creat o stare plăcută, de mulțumire pentru viața pe care o ducea la castel, conducând comitatul spre bunăstare. Până acum a realizat cam tot ceea ce a vrut să facă pentru bunul mers al treburilor provinciei, cu ajutorul câtorva supuși loiali.

Pașii grei ce s-au auzit în fața ușii l-au făcut să tresară. Cei cinci cavaleri din consiliul de sfătuitori ai Seniorului Hugue au intrat în sală și s-au oprit lângă el, salutându-l.

- Înălțimea Voastră, a spus cavalerul Hugues de Payens, am venit la chemarea Domniei Voastre.

- Să mergem la masă, Domnilor, că avem mai multe lucruri de vorbit.

S-au așezat toți pe o bancă la masa mare, iar un servitor a adus o carafă cu vin cald și boluri din ceramică, pe care le-a pus pe masă. S-au servit fiecare cu vin și au așteptat ca Seniorul să vorbească.

- Domnilor Cavaleri, primăvara trecută, în martie, împăratul Alexie al Bizanțului a trimis mesageri în toate țările creștine, dar și la Conciliul de la Piacenza, la Sanctitatea Sa Papa Urban al II-lea, pentru a-i ruga să-l ajute cu armată împotriva necredincioșilor. Turcii sergiucizi și egiptenii fatimizi au cucerit toate Pământurile Sfinte din Orient, dar și ținuturi din Împărăția Bizanțului. În ținuturile cucerite de necredincioși, aceștia au dărâmat biserici, au izgonit sau ucis creștinii și le-au luat pământurile.

Sanctitatea Sa a trimis scrisori la toți regii și principii din Europa, cerându-le să fie uniți în fața necredincioșilor și să dovedească buna lor credință cu arma în mână.

- Toți au răspuns la cererea Sanctității Sale, după câte știm noi, a spus cavalerul Gabriel de Beaurey, trezorerul Comitatului de Champagne. Cred că și Domnia Ta vei trimite ostași, dacă va începe războiul sfânt.

- Așa este, am răspuns și noi. În noiembrie anul trecut, am fost la Conciliul de la Clermont, unde Sanctitatea Sa ne-a vorbit mult și frumos. A cerut tuturor creștinilor să-i ajute pe frații din Țara Sfântă, oropsiți de necredincioși și să meargă la luptă pentru eliberarea Mormântului Sfânt și a celorlalte locuri Sfinte. Nobili, ostași și țărani care vor merge la Sfânta Cruciadă vor fi răsplătiți în Împărăția Cerului, li se vor ierta păcatele în această viață și vor primi pământ în Țara Sfântă, a spus Sanctitatea Sa. În Țara Sfântă sunt nenumărate bogății care trebuiesc luate înapoi de la necredincioșii ce le-au jefuit. Toți păcătoșii vor putea deveni buni creștini luptând pentru credință.

S-a hotărât, a continuat Seniorul Hugue, ca războiul cruciat să înceapă anul acesta, 1096, la 15 august, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului.

- Ce hotărâre ai luat Înălțimea Ta în privința plecării la cruciadă? I-a întrebat Cavalerul Hugues de Paynes.

- Asta vreau să vorbim împreună, cum să facem pregătirile, câți ostași să trimitem, ce nobili vor pleca și mai multe alte lucruri.

- Regele Filip, socrul Domniei Tale va merge la război? I-a întrebat cavalerul de Beaurey.

- Nu cred că va merge, este certat cu Sanctitatea Sa Papa Urban, încă din 1094, de când a divorțat fără consimțământul Papei. Probabil va merge unul din frații săi, care va conduce armata regală.

- Conte Ștefan de Blois a spus că va merge și el, a continuat cavalerul Beaurey.

- Da, mi-a cerut îngăduința de a merge și el, iar eu i-am promis tot ajutorul.

- Conte Hugue, i-a spus cavalerul Hugues, dacă nu merge regele Filip, cred că ar fi bine să nu mergi nici Înălțimea Ta. Conte Ștefan de Blois are armata lui, este mică, dar la război contează orice ostaș. Putem aduna și noi câteva sute de ostași, pe care să-i dai Contelui Godefroy de Bouillon.

- Ai dreptate, cavaliere. Domniile Voastre ce spuneți? i-a întrebat Seniorul Hugue pe ceilalți cavaleri.

- Este bine așa, nu superi pe nimeni și aducem și noi ajutorul nostru la războiul sfânt, a spus cavalerul Gaston de Briette.

- Să trimitem mesageri la Conte Godefroy și să-i propunem ajutorul nostru. Am auzit că vor merge cu el și frații săi, Eustace, cel mare și Baldouin, cel mic.

- Ca mesager, aș merge eu, a spus cavalerul Hugues. Dacă îngădui, aș pleca și eu la război, ca trimis de Înălțimea Ta.

La auzul acestor cuvinte, în sală s-a lăsat tăcerea și toți cei prezenți îl priveau surprinși. Toți îl cunoșteau ca un bun luptător și strateg, iar în fruntea micii armate a comitatului a avut multe victorii împotriva detașamentelor de ostași venite pentru jafuri din Flandra sau Normandia. Era nevoie de el, mai ales după ce vor pleca la războiul sfânt miile de oșteni și multe ținuturi vor rămâne fără apărare.

- Ar fi un lucru bine văzut de Papa și de clerici, a spus Hugues. Dacă Seniorul Hugue de Champagne nu poate pleca,

voi merge eu în numele Domniei Sale și voi lupta, dacă-mi este îngăduit, alături de contele Godefroy.

- Îți mulțumesc pentru că te gândești la mine, cavalerie, i-a spus Hugue cu simpatie. În acest fel îi vom mulțumi și pe regele Filip al Franței și pe Sanctitatea Sa Papa. Ne vom face și datoria față de creștinătate. Este bine! Când vrei să pleci la contele Godefroy, cavalerie?

- După cum va fi vremea, Înălțimea Ta . Dar cred că pe la început de martie. Nu stau mai mult de două, trei săptămâni la Bouillon, în Valonia. După ce stabilim împreună unde și cum ne întâlnim pentru plecarea la cruciadă, mă voi înapoia la Troyes, apoi merg și la Payns, să-mi văd familia înainte de plecare.

- Te-ai gândit bine. Vom face așa cum am hotărât acum. Cavalerie de Beaurey, vei trimite mesager la contele Ștefan de Blois, cu scrisoare din partea mea, pe care o va pregăti secretarul castelului.

- Am înțeles, Înălțimea Ta!

Cei cinci cavaleri s-au ridicat de la masă, au salutat și fiecare din ei a plecat cu treburile lui, să îndeplinească poruncile seniorului.

\*

La vreo șase leghe nord de Nancy, era așezarea Chapens, cu vreo mie de locuitori. Erau toți țărani ce lucrau pe pământurile Seniorului Gilbert de Chapens, care stăpânea nouă sate și castelul ridicat pe dealul din marginea satului ce-i purta numele. Pământurile erau rodnice și pe colinele cu pante line se cultivau grâu, secara, dar și vița de vie, care devenise una din principalele surse de venituri ale stăpânului ținutului.

La acea vreme, Seniorul Gilbert era destul de bine cunoscut de vecini și-și administra cu iscusință domeniul. Unii din vecini îl apreciau, alții, după cum le era firea, îl invidiau pentru ceea ce avea. Cavaler de la vârsta de șaptesprezece ani, avea vreo patruzeci de ani, de statură medie, poate puțin ceva mai scund, brunet, bine făcut, cu umerii largi, fața acoperită de o barbă tăiată scurt, la fel ca și părul negru, ochii

negri sclipitori, arătau un om frumos, deschis la fire, curajos și inteligent.

Rămăsese orfan de la vârsta de șase ani și de atunci, ajutat de câțiva supuși credincioși, stăpânea castelul și pământurile, moștenire de la tatăl său, al treilea senior de Chapens. Anii au trecut și, ajuns scutier, apoi cavaler, supus al seniorului de Metz, a trebuit să participe la multe lupte sub comanda stăpânului său.

La vârsta de douăzeci și patru de ani, a întâlnit pe timpul unei campanii militare în ținuturile valone, pe fiica unor mici nobili sărăciți de luptele interne din Sfântul Imperiu Roman. Acești mici nobili de Marcasse, mai bine zis Doamna și fiica ei, locuiau într-un mic castel, pe jumătate ruinat, seniorul murind în luptă cu doar un an în urmă.

Tânărul cavaler Gilbert a fost impresionat de frumusețea tinerei de șaisprezece ani, Madelaine, dar și de demnitatea ei și a mamei sale, care reușeau să se întrețină lucrând o bucățică de pământ, împreună cu două slujnice. Le-a oferit pâine, carne uscată și o pungă cu bani, dar femeile au refuzat cu hotărâre, spunând că trăiesc destul de bine și nu vor mila nimănui.

- Doamnă de Marcasse, nu am vrut să vă jignesc, ci doar să vă ajut. Cu voia Domniei Voastre, vom sta câteva zile la castel eu, ofițerii și cei o sută de ostași. Vom plăti pentru că stăm aici, iar mâncarea și furajele le vom cumpăra de prin satele din jur.

- Cavalerie, sunteți bineveniți aici, dar nu știu dacă veți găsi locuri bune unde să dormiți, deoarece castelul, după cum vedeți, este ruinat mai mult de jumătate.

- Suntem ostași, Doamnă, învățați să dormim și sub cerul liber. Vă mulțumesc pentru găzduire.

Cavalerul Gilbert de Chapens, împreună cu ostașii aflați sub comanda sa, au stat o săptămână la castel, ziua participând la acțiunile militare împreună cu Seniorul lor, iar seara cavalerul vorbea cu cele două Doamne, mama și fiica. În fiecare zi se convingea tot mai mult de virtuțile celor două Doamne și de frumusețea tinerei domnișoare, care reușise să-i fure liniștea și inima.

La plecare, le-a lăsat cincizeci de taleri din aur, ceea ce le-ar fi asigurat traiul pe câțiva ani și o reparație parțială la castel.

- Vă rog să acceptați plata pentru găzduire, Doamnă, la valoarea pe care eu o stabilesc. Am în vedere și armonia și bucuria pe care am întâlnit-o aici, cu Domniile Voastre, bucurie pe care nu am găsit-o în nici un alt loc pe unde am fost. Iar pentru mine acest lucru înseamnă mai mult decât o sumă de ani.

- Domnule, primim această plată a Domniei Voastre, exprimându-ne întreaga noastră recunoștință și ne vom ruga Domnului pentru Domnia Voastră, om bun și suflet nobil.

Cu mare demnitate, Doamna a mulțumit înclinând capul, iar domnișoara a făcut o reverență cum numai la curțile regale poți vedea. Părul lung încadra fața frumoasă, dar roșie de emoție. Ochii albaștri erau înecați în lacrimi, iar când și-a ridicat privirea spre el, lacrimile-i curgeau pe obraji. Gilbert o privea vrăjit, fără să scoată un cuvânt. *„Cum este posibil ca în această ruină, în locul acesta sărăcăcios, izolat, să trăiască o ființă venită parcă din rai, mândră și frumoasă, politicoasă și educată cum nu am mai întâlnit la nici o curte a Seniorilor, curți ale comitatelor și ducatelor france și germane?”*

Fără să spună nici un cuvânt, s-a rupt de sub vraja acestei făpturi, a salutat înclinându-se și a ieșit din sala de primire a Doamnei. Întreaga zi a fost ca amețit, cu gândul la castelul ruinat și la ființa ce estompa, prin educația și farmecul ei, întreaga sărăcie. Hotărârea lui a fost luată spre ceasurile serii. La terminarea campaniei militare, se va întoarce la castel.

Peste două luni, în drumul de întoarcere spre domeniul său din Chapens, cavalerul Gilbert a făcut un ocol și s-a oprit la porțile castelului Marcasse. Spre surprinderea lui, aproape douăzeci de lucrători reparau pereții castelului și a observat imediat buna organizare a muncii acestora.

- Cavaliere Gilbert, vizita Domniei Tale ne bucură mai mult decât crezi, i-a ieșit în întâmpinare Doamna Geraldinne de Marcasse. Am reținut ideea Domniei Tale de a face unele reparații și ne-am grăbit să o punem în aplicare, cât este timpul frumos.

- Cavalerie, adaug bucuria mea la bucuria mamei mele, aceea de a te vedea din nou.

Lângă mama sa, apăruse și acea făptură pentru care a venit la castel, domnișoara Madelaine de Marcasse. Era la fel de frumoasă, dar acum fața îi strălucea de bucurie că-l vedea.

- Doamnă, fiind singur pe lume, nu are cine să vină la Domnia Ta în numele meu. Acceptați vă rog, să vorbesc eu însumi?

- Ce întrebare, cavalerie. Nu înțeleg ce vrei să spui.

- Doamnă, sunt onorat să o cer de soție pe fiica Domniei Voastre, domnișoara Madelaine de Marcasse.

- Sper că nu este o glumă, cavalerie?

- Nu, Doamnă, iar dacă îmi faceți onoarea de a accepta, ar fi o mare cinste pentru mine și pentru casa mea să vă primească și să stați cu noi la domeniul din Chapens.

Domnișoara Madelaine a simțit că amețește, fața i-a devenit palidă și picioarele i s-au înmuiat. Mama ei și cavalerul Gilbert s-au repezit să o prindă, dar era prea târziu, căzuse pe podeaua din dale de piatră.

Cavalerul a luat-o în brațe și a dus-o în camera de dormit, lăsând-o întinsă pe pat. Încet, încet și-a revenit și a deschis ochii.

- Visez? a întrebat ea cu ochii la cavalerul Gilbert.

- Nu draga mea, este cavalerul Gilbert.

- M-a cerut în căsătorie? Sau am visat? Visez asta de o lună de zile.

- Nu visezi, draga mea. Este aici, cu tine.

- Domnul mi-a ascultat rugăciunile și cavalerul s-a înapoiat sănătos. L-am visat pe Domnia Sa, tata, care mi-a spus că veghează asupra mea și a cavalerului, din ceruri, de unde este acum. Va fi fericit pentru mine, căci până acum a plâns mereu pentru Domnia ta, mamă și pentru mine.

Madelaine plângea, vorbind de tatăl său care, fără voia lui, a plecat la ceruri lăsându-le fără apărare, în nevoi și sărăcie.

- Doamnă, a spus cavalerul impresionat de suferința domnișoarei, vă cer din nou mâna fiicei Domniei Voastre.

- Fiți binecuvântați, cavalerie!

- Vă mulțumesc, Doamnă, m-ați făcut mai mult decât fericit.

A îngenunchiat lângă pat, a luat mâna lui Madelaine și a sărutat-o îndelung, apăsând, cu dragoste.

- Iertați-mi ieșirea, Doamnă, dar o iubesc!

S-a ridicat și s-a îndreptat spre ușă. Era galben la față, dar fericit. Așteptase destul timp ca să o ceară în căsătorie, iar greutatea care-i stătea pe suflet a dispărut. Știa, în sine, că nu va pleca de la castelul Marcasse fără cele două Doamne și va sta aici până când vor fi pregătite să-l urmeze la Chapens.

- Doamnă, voi aștepta afară până când Domnișoara își revine. Dacă îngăduiți, vom înnopta la castel și vom vorbi astă seară despre căsătorie.

Unul dintre ofițerii cavalerului a rămas la castel cu un grup de ostași, iar cavalerul Gilbert, împreună cu Doamna și Domnișoara de Marcasse au plecat la castelul Chapens. Ofițerul și preotul locului au vândut, în următoarele luni, castelul și pământul ce aparținea domeniului Marcasse.

După un an, la Chapens se năștea o fetiță, iar după alt an, un băiat. Doamna de Marcasse avea doi copii și doi nepoți, ocupându-se atât de administrarea domeniului, cât și de educarea nepoților. Băiatul a primit numele de Marthens, după numele soțului ei, care o veghea din cer, iar fetița Elisabeth, după numele mamei cavalerului.

Viața la castelul Chapens se desfășura în liniște și bucurie, deși conflictele din acea regiune nu lipseau. Și totuși, ostașii din paza castelului erau tot mai des alarmați de pericolele din jurul domeniului, pericole ce se puteau apropia de ei în orice moment.

Frământările și conflictele dintre nobilii locali, mulți veniți din alte ținuturi să găsească pământuri roditoare, s-a simțit și în ținuturile Nancy. Regiunea era râvnită de unii nobili din Alsacia și de multe ori, mai ales după anii 1090, făceau expediții de jafuri asupra proprietăților și domeniilor de la marginea comitatelor și ducatelor franceze, mai puțin apărute.

Domeniul seniorului Gilbert de Chapens a fost călcat de acei nobili jefuitori, de mai multe ori prin anii 1094 și 1095, dar au fost respinși de fiecare dată de la porțile castelului, suferind



pierderi destul de mari. În loc să ocolească domeniul bine păzit, nobilii atacatori, în special cei din familia seniorului de Vermanne, ce aveau domeniul la vreo douăsprezece leghe est de Nancy. Aceștia căutau răzbunare, după ce unul din cei trei frați fusese ucis sub zidurile castelului Chapens, în septembrie 1095.

Seniorul de Chapens ceruse ajutor stăpânului său, Seniorul de Nancy, dar nu primise nici un răspuns. Părea că-i este teamă de familia de Vermanne și nu știa cum să se ferească din calea acestora.

La mijloc de februarie 1096, când se aștepta mai puțin, datorită iernii ce nu voia să plece, Seniorul Gilbert de Chapens s-a trezit la porțile castelului cu o adevărată armată formată din mercenari, condusă de frații Vermanne. Timp de două săptămâni, apărătorii castelului au rezistat asalturilor mercenarilor, căzând unul câte unul răpuși de săgeți sau în luptele duse chiar pe zidurile de apărare.

La începutul lunii martie, castelul a căzut în mâinile mercenarilor, care abia așteptau să jefuiască tot ce puteau.

Seniorul Gilbert, în ultima clipă, a pus o parte din tezaurul castelului în saci și i-a aruncat într-o căruță, la care a înhamat caii săi, de luptă. Atât el cât și soția, copiii și Doamna de Marcasse, au îmbrăcat haine simple, de târgoveți și au ieșit din castel pe o mică poartă ce da spre dealuri.

- Mergem spre alte ținuturi, le-a spus cavalerul Gilbert, în căruță, celor doi copii. Erau mari, înțelegeau bine situația, așa că nu mai era nevoie de explicații. Dar el, ca părinte, încerca să le insufle curajul necesar în călătoria ce abia începea, călătorie fără o destinație precisă și fără durată știută.

- Este bine că suntem toți împreună, sănătoși și ne putem apăra în caz de nevoie. Va trebui să ne purtăm ca niște târgoveți și să nu vorbim cu alte persoane, căci ne putem trăda educația nobiliară.

- Cavaliere, i-a spus Doamna de Marcasse, poate ar trebui să ne oprim la unul din hanurile mai mari și să ne alăturăm altor târgoveți, care merg spre nord, în felul acesta ne pierdem urma. Dacă vom fi căutați de dușmani, ne putem apăra mai bine, atât de mercenari, cât și de hoți.

- Ai dreptate, Doamnă. Ne oprim la Reims, este un oraș mare, cu multe hanuri. Mă gândesc să mergem la Bouillon, la Seniorul Godefroy. Acolo vom cere ajutor de la el și ne putem stabili în Ducatul de Lotharingia.

- Cum crezi Domnia Ta, dragul meu, i-a spus soția, Madelaine. Te vom urma acolo unde mergi Domnia Ta.

- Te vom urma, tată, i-a spus și tânărul Marthens, de paisprezece ani, un adevărat cavaler.

- Și eu sunt cu voi, a spus Domnișoara Elisabeth.

- Îmi aduceți bucurie, prin optimismul vostru, a răspuns cavalerul.

Dar, ce simțea în sufletul lui, numai el știa. Plecat la început de primăvară cu familia într-o căruță, fără un viitor cert, nu avea prea multe motive de optimism. Și-a privit fiul, Marthens. Brunet ca și tatăl său, cu părul tuns mai lung, bine făcut pentru vârsta lui, cunoaște bine mânuirea armelor și călăria și va trebui să găsească o modalitate să-l ridice la rangul de cavaler, rang ce i se cuvine atât prin naștere, cât și prin pregătire și educație. Ar fi vrut să-l trimită la cruciadă, dar este prea tânăr și neexperimentat să meargă singur, fără el, tatăl și seniorul lui. Dacă n-ar fi pierdut castelul, anul acesta sau anul viitor ar fost ridicat la rangul de cavaler.

Seara i-a prins într-un mic sat, cu numai câteva căsuțe, fără han și fără vreun loc pentru căruțe, unde să se oprească târgoveții. Au oprit căruța lângă o mică bisericuță și au dormit cum au putut, unii lângă alții, pentru a se încălzi reciproc. Abia au așteptat dimineața, să plece mai departe din acel loc singuratic, izolat.

Caii trăgeau bine căruța ușoară și aveau spor la mers, astfel că au ajuns destul de repede la Reims. Străzile înguste, de la marginea orașului, erau mărginite de case mici, șubrede, iar ochii lui Gilbert căutau un loc unde să se poată opri pentru a petrece noaptea.

În fața lui a părut curtea unui han și, cu mulțumire a văzut că nu erau prea multe căruțe. Și-a condus încet caii și căruța în curtea interioară, unde să nu fie văzuți din stradă.

- Rămâneți la căruță, le-a spus el doamnelor și copiilor. Merg să văd dacă sunt camere libere unde să stăm și mă înapoiez repede.

*„Prima noapte am dormit toți în căruță, așa cum au putut, dar acum ne-ar trebui o cameră, să ne putem spăla, dar și să mâncăm ceva cald.”*

Hangiul era în sala mare și și-a oprit o clipă privirea asupra târgovețului ce tocmai intrase.

- Avem camere pentru târgoveți, i-a răspuns proprietarul din mers, grăbit să ducă tăvile cu mâncare la mese.

Primul impuls fost să-l ia de guler pe hangiul nerușinat, dar s-a controlat, amintindu-și că este târgoveț. Va trebui să se obișnuiască, să intre în pielea de târgoveț, să fie supus cu unii, politicios cu alții, după rangul lor.

- Vreau una din camere, cea mai mare, a alergat el după proprietar.

- Toate sunt la fel, i-a răspuns acesta. Plata înainte. Vreți și mâncare?

- Da, mâncare caldă pentru cinci persoane și furaje pentru doi cai.

- Bine, se plătește înainte. Veniți cu mine să vă arăt camera. La cai va veni servitorul.

Camera nu era mare, dar destul de curată pentru un han de la marginea orașului și doamnele s-au bucurat văzând-o cum arată, după ce noaptea trecută au dormit în căruță.

- Îmi place camera, a spus Elisabeth. Voi dormi bine aici.

- Bine că am găsit acest loc unde să ne odihnim, a completat-o mama sa. Noi trei vom mânca în cameră, dacă se poate, nu-i așa?

- Bineînțeles, doar să ne spălăm de praf, i-a răspuns Doamna de Marcasse.

Cele trei femei au rămas în cameră, iar Gilbert și fiul său au mers la căruță, unde și-au amenajat loc de dormit. Spre bucuria lor, au mai venit trei căruțe cu târgoveți, comercianți din sud, care mergeau tot spre nordul valon.

Între căruțele celorlalți târgoveți, Gilbert și fiul său au dormit destul de bine în căruța lor, liniștiți că au companioni și ajutoare la nevoie. Dimineața s-au pregătit, împreună cu ceilalți târgoveți pentru plecare, verificând căruța și picioarele

cailor. În acest timp, au tot vorbit de mărfurile care se caută în ținuturile france, de drumuri, de siguranța călătoriei și de hanurile pe unde au oprit pe timpul altor călătorii.

Înainte de a pleca din curtea hanului, au cerut mâncare rece pentru drum, lucru ce l-a bucurat pe hangiu.

- Aveți grijă, târgoveților, că pe drum sunt și bande de hoți, le-a strigat proprietarul hanului înainte de plecarea acestora.

- Are dreptate, a spus unul din călători, ar fi bine să ținem armele aproape. Am auzit că au mai fost jafuri pe drumul acesta. Mergem aproape unii lângă alții, că nu se știe niciodată ce pericol apare.

Căruțele călătorilor s-au pus în mișcare, ultima fiind cea a târgovețului Gilbert. Sub coviltir, femeile și-au aranjat câte un loc unde să stea comod, puteau chiar dormi atunci când se vor simți oboseite la drum.

- Mai mergem o zi sau două și ajungem la Bouillon, a spus Doamna Madelaine, soția lui Gilbert. Poate într-o lună sau două ne găsim și un loc al nostru, după rangul ce-l avem. Nu pentru mine, că noi suntem obișnuite cu greutățile, dar pentru copii.

- Povestește-le cum am trăit noi și cum l-ai cunoscut pe cavalerul Gilbert, a spus Doamna de Marcasse. Avem timp destul acum.

- Mama, începe Domnia Ta și eu continui, a răspuns Madelaine, cu voce tremurată, gata să plângă.

Văzând ochii plini de lacrimi ai fiicei sale, pe un ton liniștitor, așa cum ai relata o poveste cavaleriească, Doamna de Marcasse a început să povestească despre ea și regretatul ei soț, despre cum au rămas singure la castelul ruinat de bătălii, despre viața grea pe care au dus-o în izolare și sărăcie.

Când a simțit că poate vorbi, doamna Madelaine a continuat povestirea despre întâlnirea lor, a cavalerului cu frumoasa castelană și dragostea ce i-a unit, fără ca ei să știe.

Copiii, așezați comod, ascultau povestea într-o liniște de parcă retrăiau și ei evenimentele odată cu povestitoarea, iar Doamnele, amintindu-și acele zile și nopți, aveau amândouă lacrimi în ochi.

Seniorul Gilbert, așezat pe scândură în partea din față a căruței, auzea doar fraze disparate din relatările Doamnelor, dar amintirile din zilele întâlnirii lor l-au cuprins și pe el, cu bucurie și nostalgie.

Privea drumul cu gândurile la acele întâmplări din trecut, iar caii mergeau liniștiți în urma căruței din față. Nici nu trebuiau conduși, țineau ritmul de mers al celor dinaintea lor.

Drumul larg urca și cobora colinele, iar căruțele, una după alta înaintau în șir, auzindu-se doar zgomotul făcut de roți trecând peste pietrele sparte de alte sute de căruțe ce trecuseră pe drum. Întâlneau, din când în când, drumeți ce mergeau pe jos, călăreți sau căruțe ce veneau din nord spre ținuturile deluroase din sud.

După mai bine de două ore, din față s-au apropiat un grup de călăreți care, ajungând în dreptul celor patru căruțe, au încetinit mersul și au privit cu atenție târgoveții ce țineau hățurile cailor.

Primul călăreț care a ajuns în dreptul seniorului Gilbert a ridicat mâna și i s-a adresat acestuia:

- Te căutăm de două zile, cavaliere. Ce se va bucura stăpânul când te va vedea!

- Să vedem dacă acești târgoveți au bani la ei, că doar nu am făcut drumul degeaba până aici, a strigat unul din călăreți, când a văzut semnul făcut de cel din fața lor.

Călătorii din căruțe, obișnuiți cu drumurile și cu oamenii întâlniți la drum, și-au dat seama că acei călăreți au gânduri rele în legătură cu ei, așa că au pus mâna, unii pe bătele lor lungi, alții pe săbii. Au striga unii la alții să sară din căruțe și i-au așteptat pe călăreți pregătiți de apărare.

- Pe ei, nu vă lăsați, fraților, a strigat unul din târgoveți, iar din căruțe au coborât și vreo trei femei cu bătele în mână. Tânărul Marthens a sărit din căruță cu sabia ridicată și cu rapiditatea tinereții sale, a intrat printre caii atacatorilor, lovindu-i cu latul sabiei. Caii s-au ridicat pe picioarele din spate, speriați, nechezând de frică. Mișcările bruște ale cailor i-au împiedicat pe călăreți să-i atace cu săbiile pe călători, mai întâi trebuiau să-și liniștească și să-și controleze caii, abia după aceea să lupte. Gilbert a folosit acele momente și l-a doborât pe unul din călăreți, apoi s-a îndreptat spre cel de-al

doilea atacator. Atunci a auzit zgomotul făcut de un grup de cavaleri ce se apropiau dinspre dealul din spatele lor, cavaleri care le-au dat un ajutor nesperat.

Până la sosirea cavalerilor, ceilalți târgoveți au lovit cu bâtele și săbiile, disperați să-și apere familiile și bunurile, doborând de pe cai vreo patru atacatori.

Călăreții care veniseră în ajutorul târgoveților au terminat destul de repede ceea ce începuseră aceștia. Se vedea că acei cavaleri erau luptători cu experiență, iar cuvintele schimbate de târgoveți cu aceștia, le-au întărit convingerea târgoveților că fără ajutorul lor, ar fi fost morți.

\*

Cu două zile în urmă, cavalerul Hugues de Payens, însoțit de scutierul său, Jacques de Grillrois și de doi ofițeri din garda Seniorului Hugue, au ieșit pe poarta castelului, destul de dimineață. Vremea se anunța frumoasă, dar încă friguroasă. Zăpada se topise, dar vântul sufla rece peste colinele regiunii Champagne.

La despărțire, Doamna Marianne de Tirenne era îngrijorată de pericolele ce ar fi putut apare pe timpul călătoriei lui Hugues, dar această îngrijorare nu-i putea ascunde fericirea ce și-o găsisese alături de el și starea ei de fericire i s-a transmis și lui. Iar acest sentiment îl ajută să se concentreze pe demersul ce urma să-l facă la Bouillon.

Până la Bouillon, în nordul comitatului, era drum de două zile, astfel încât socotise să se oprească la Reims peste noapte, apoi să plece mai departe către nord.

Cavalerul avea la el scrisoarea Seniorului Hugue de Champagne către contele Godefroy de Bouillon, prin care îl ruga pe acesta să accepte detașamentul de ostași ai comitatului și să-i conducă în războiul pentru eliberarea Pământurilor Sfinte.

Drumul urmărea văile și micile platouri dintre coline, ocolind dealurile pline de viță de vie. Din loc în loc se vedeau țărani care ieșiseră să are pământul, pe pantele line, pregătindu-l pentru însămânțat. Satele erau construite, majoritatea, tot pe văi, unde se găsea și câte un pârau, iar

casele mici, joase, acoperite cu paie, se întindeau de-a lungul văilor.

*„Dacă vrei să înnoptezi prin aceste locuri, nu ai unde”* se gândea Hugues. *„Ar trebui să ne oprim undeva, să odihnim caii, dar unde?”*

La amiază, au ajuns aproape de jumătatea drumului spre Reims, la o intersecție cu drumul spre Vitry. Era un sat mic, dar au găsit un han destul de bun, curat și cu mâncare gustoasă. Spre est, la vreun sfert de leghe, pe dealul cu pante abrupte, se vedea castelul seniorului local.

- Cavalerie, este castelul seniorului Francois de Canissel. Am putea trece pe la el, doar este supusul Seniorului nostru, de Champagne.

- Nu avem timp acum, Domnule Alain, i-a răspuns Hugues, poate la înapoiere. Aș vrea să ajungem la Reims până spre seară, înainte de a se întuneca.

- Eu mă gândeam la Domnia Ta, să poți mânca la acest senior.

- Mâncăm repede aici, la han și lăsăm caii să se odihnească. Nu stăm mai mult de o jumătate de oră și plecăm mai departe, spre Reims, cum am spus.

Începuse să se însereze când au ajuns la Reims, cetate importantă a comitatului de Champagne, în jurul căreia s-a ridicat o așezare cu câteva mii de locuitori. Târgurile din Reims atrăgeau sute de târgoveți din toată regiunea, chiar și din Paris și din Normandia, târgoveți ce călătoreau apoi spre Flandra. De aceea orașul era aglomerat, iar hanurile pline mai tot timpul anului.

De acest lucru s-au convins Hugues și însoțitorii lui, care au oprit la două hanuri, dar erau pline de comercianți și ostași.

- Dacă nu găsim un han pe drumul spre nord, spre Sedan, mergem la castel, a spus Hugues. La han ar fi mai simplu, ne odihnim și plecăm de dimineață, dar la castel vom sta până târziu, de vorbă cu Seniorul Rieux.

Au avut noroc, în sfârșit și au găsit la marginea orașului un han destul de curat, cu două camere libere, la etajul construit sub formă de mansardă. Erau camere în care încăpeau ușor câte două paturi, largi, odihnitoare și curate.

Mai erau vreo opt cămăruțe, toate ocupate de călători. Cavalerul a intrat într-una din camere, iar cei doi ofițeri în cealaltă. Scutierul a găsit loc într-o magazie, mulțumit că era destul de călduroasă, fiind chiar lângă bucătărie. Caii au fost duși în grajdul mare și hrăniți bine.

Peste noapte s-au odihnit mai bine decât ar fi crezut, ceea ce le-a creat o stare de bună dispoziție și acest lucru s-a văzut când au ieșit din camere.

- Ai dormit bine, cavalerie, se vede pe fața Domniei Tale, i-a spus Alain. Și noi ne-am odihnit, așa că putem pleca la drum.

- Să mâncăm mai întâi, Domnule, i-a răspuns Hugues binevoitor, optimist. - Să mergem spre bucătărie, căci simt de aici mirosul de friptură.

Când au coborât în sala mare unde se mânca, era deja lumină afară. În sală, singurii clienți erau ei, ceilalți călători care dormiseră la han au plecat de dimineață, toți împreună, pentru a se putea apăra de hoți.

- Cavalerie, caii sunt afară, în fața hanului cu șeaua pusă, a spus scutierul Jacques, intrând pe ușă.

- Plecăm acum, doar să plătim hangiului.

Caii odihniți, abia au așteptat să plece la drum, așa că i-au lăsat să meargă în galop, după cum voiau ei.

- Parcă nu este așa frig dimineața aceasta, a spus ofițerul Bernard. Începe să se simtă primăvara. Îmi place să merg pe o astfel de vreme. Văd că le place și cailor, abia au așteptat să plece la drum.

Bernard avea vreo treizeci de ani, nu prea înalt, dar bine făcut, brunet, cu fața ovală, nasul drept și ochii negri, ageri, neliniștiți. Era vechi la curtea seniorului, ca și ofițerul Alain, slujiseră și Seniorului Eudes. Amândoi l-au căutat pe Hugues și s-au oferit să-l însoțească la Bouillon, când au aflat de plecarea acestuia.

Terenul pe unde trecea drumul era la fel de deluros ca și cel pe care veniseră, doar că aici se vedeau multe livezi cu pomi și parcă mai multe păduri, printre care drumul urca și cobora pantele dealurilor. Soarele începuse să încălzească pământul, se simțea că avea tot mai multă putere. Într-o



săptămână, două, vegetația va fi destul de mare, iar pomii vor înflori.

După un timp, caii parcă au obosit, fiindcă au trecut singuri la pas, mai ales că urcau pe drum spre vârful dealului. Ajunși sus, pe coama dealului, cavalerul și ofițerul au tresărit privind în valea ce se deschidea în fața lor. Patru căruțe trase de cai erau oprite și vreo zece călăreți îi atacau cu săbiile pe comercianții care se apărau greu, cu bâtele. Bărbații și femeile, coborâți din căruțe, se apărau cu disperare, iar copiii plâneau și strigau speriați.

Au dat pîteni cailor, în timp ce ofițerii și scutierul scoteau spadele. Cavalerul Hugues a luat de la șa securea mare de luptă. Văzându-i coborând dealul, călătorii au prins curaj și loveau cu bâtele cu mai multă hotărâre. Doi dintre călători avea spade și se vedea că știu să le mânuiască. Jumătate din călăreții care-i atacaseră s-au întors spre noii veniți, așteptându-i cu săbiile în mâini. Hugues venea rotind securea pe deasupra capului și a lovit cu atâta putere, încât l-a aruncat pe primul adversar de pe cal cu tot cu șa. Al doilea călăreț a căzut cu pieptul tăiat, drumul fiind liber spre ceilalți atacatori aflați aproape de carele călătorilor. Atacatorii, văzând securea mare ce se rotea înfricoșător, au întors caii și au fugit în galop, pe drumul pe care veniseră. Alain și Bernard îi doborâseră pe ceilalți trei călăreți și au pornit după fugari.

- Mergem noi după ei, cavaler, i-a strigat Alain.

- Înălțimea Voastră, a spus unul dintre călători, luându-și căciula în mâna stângă și înclinându-se în fața cavalerului Hugues, nu știu cum să vă mulțumim pentru că ne-ați salvat viața. Avea vreo patruzeci de ani, brunet cu părul tăiat până la urechi, barba scurtă, de înălțime medie, solid, cu umerii largi. Avea în mână o sabie.

- Nu aveți de ce să ne mulțumiți, orice cavaler ar fi procedat la fel în fața nedreptății.

- Așa ar trebui să fie, Înălțimea Voastră, după educația cavalerilor, dar nu toți își respectă rangul.

Cavalerul Hugues l-a privit surprins, încruntându-se. Era nemulțumit, un târgoveț vorbea astfel despre cavaleri. Un alt cavaler l-ar fi pedepsit.

- Iertați-mi vorba proastă, de târgoveț neștiutor, a spus călătorul, dându-și seama că a spus ceva necuvenit despre cavaleri. S-a înclinat din nou, dar cu o oarecare demnitate, iar când a ridicat privirea, ochii îi luceau.

Cavalerul Hugues era tot mai nedumerit. Călătorul era cuviincios, politicos, supus, dar atitudinea lui și mai ales ochii arătau prestanță, ceea ce rar se întâlnește la târgoveți, chiar dacă aceștia au văzut multe ținuturi, au întâlnit oameni suspuși și au ceva educație.

- Cum te numești și cine sunt atacatorii Domniilor voastre? l-a întrebat Hugues. Eu sunt cavalerul Hugues de Payens.

- Mă numesc Gilbert Chapens, Înălțimea Voastră. Atacatorii noștri erau o bandă de hoți și jefuitori, cum sunt multe altele care atacă târgoveți și comercianți pentru a le lua puținii bani, uneori și viața. Hangiul ne-a avertizat că spre Loraine sunt destule bande și nimeni nu le poate prinde. Din fericire, Înălțimea Voastră ați fost pe aproape și ați putut veni la timp în ajutorul nostru.

În timp ce târgovețul vorbea, în spatele său stătea un copil de vreo paisprezece ani, cu sabia în mână. De ei s-au apropiat o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, blondă, frumoasă și o fată de vreo cincisprezece ani ce semăna cu mama ei. Apoi a venit o altă femeie, ceva mai în vârstă decât acestea. Toate trei purtau haine uzate, de târgoveți. Văzând că nobilul cavaler vorbea cu vecinul lor de călătorie, au început să se apropie și ceilalți călători, împreună cu soțiile și copiii lor. Au salutat descoperindu-și capul și ascultau respectuoși ceea ce spunea cavalerul.

Tânăra Elisabeth nu-și lua ochii de la cavaler, iar fața i se înroșise de emoție. Nu s-ar fi convenit să-l privească așa direct, în ochi, dar nu se putea abține. I se părea frumos cum nu mai văzuse altul. Aflată încă sub influența povestirii mamei sale despre vremurile când s-a îndrăgostit de un nobil cavaler, dar și speriată de bătălia ce avusese loc, i se părea că salvatorul lor este însuși eroul dintr-o nouă poveste. Tânărul cavaler, surprins de acea privire insistentă, a privit-o și el pe tânără, dar în ochii lui tânăra fată nu a văzut ceea ce ea se aștepta.

A lăsat capul în pământ, cu o mâhnire și dezamăgire inexplicabilă.

Întreaga scenă s-a petrecut sub ochii atenți ai bunicii ei, Doamna de Marcasse, care și ea, la rândul ei, simțise o durere în suflet. „*Se repetă istoria*” a oftat ea. „*Fetița noastră s-a îndrăgostit de frumosul cavaler, dar acesta nici nu a remarcat-o. Mi-e teamă să nu sufere, sărmana.*”

- Dacă vreți, mergeți împreună cu noi o parte din drum, le-a spus cavalerul. Noi mergem la Bouillon. Văd că toți aveți cai buni la căruțe, așa că nu vom întârzia. Veți fi în siguranță cu noi.

- Vă mulțumim, nobile cavaler, i-a răspuns Gilbert, cu aceeași umilință.

S-a auzit zgomotul făcut de cai ce alergau și după o curbă au apărut cei doi ofițeri, ce aduceau legați de caii lor încă cinci cai, toți cu șeile pe ei.

- Am terminat cu hoții, cavalerie.

- Vom da câte un cal fiecărei căruțe, pentru curajul cu care s-au apărat împotriva hoților, a spus Hugues. Ceilalți cai îi vom lua cu noi.

- Vă mulțumim din nou, Înălțimea Voastră, a îndrăznit să vorbească Gilbert, în numele călătorilor, care au aprobat spusele lui, înclinându-se în fața cavalerului Hugues. - Chiar avem nevoie de cai, ne sunt de mare ajutor la căruțe. Eu aș merge cu Înălțimea Voastră până la Bouillon, dacă binevoiești să ne primești ca însoțitori.

- Ceilalți călători unde merg? a întrebat cavalerul.

- Mergem cu Înălțimea Voastră până la Sedan, de acolo spre vest.

- Pregătiți-vă de plecare, să nu pierdem timpul, că avem destul de mers.

Cavalerul Hugues și cei doi ofițeri au pornit înainte, fiind urmat de cele patru căruțe. Au mers fără oprire până aproape de așezarea Sedan, unde era bifurcația de drumuri spre vest și spre est, către Bouillon. Călătorii cu cele trei căruțe au intrat în așezarea Sedan, pentru a înnopta în siguranță în acel sat, unde se aflau vreo trei hanuri. Nu știau cum să-și exprime recunoștința pentru ajutorul ce l-au primit de la acei luptători nobili.

- Dacă aveți drum și mărfuri bune, le-a spus Hugues, veniți la cetatea Troyes și la castelul din Payns, unde întrebați de cavalerul Hugues de Payens. Veți fi conduși la mine.

- Așa vom face, cavalerie și mulțumim din nou Înălțimii Voastre pentru că ne-ați salvat viața.

Cu aceste cuvinte, călăreții s-au despărțit de târgoveți și au pornit, urmați de căruța lui Gilbert, spre Bouillon. Aveau ceva drum de parcurs, dar caii de la căruță s-au ținut după cavaleri destul de bine.

Spre orele serii, Hugues și însoțitorii săi au ajuns la castelul din Bouillon, de unde comerciantul Gilbert Chapens, împreună cu familia sa, urmau să meargă la unul din hanurile din așezarea de pe vale, din apropierea castelului.

- Înălțimea Voastră, vă suntem îndatorați pentru ajutorul ce ni l-ați dat. Noi ne oprim aici, în Bouillon. Când vom avea drum în Troyes, cu îngăduința Înălțimii Voastre, vă vom căuta pentru a ne exprima recunoștința. Domnul să vă aibă în pază!

Gilbert, soția și cei doi copii s-au înclinat, în fața cavalerului și a ofițerilor, cu mișcări firești, dar și cu oarecare eleganță, după care au urcat în căruță și au plecat spre satul de lângă stâncă unde se afla castelul.

- Se vede că sunt oameni umblați prin lume și pe la case mari, au învățat ce înseamnă politețea și eticheta, a remarcat ofițerul Bernard, mergând în urma lui Hugues pe podul de la intrarea în castel.

Bouillon era situat într-o zonă muntoasă, străbătută de râul Semois, care săpase, în mii de ani, o vale strâmtă și întortocheată, de o frumusețe ireală. La un moment dat, râul ocolește o stâncă mare, de vreo trei hectare, ce are forma unui pinten de piatră dură, înălțat falnic deasupra văii în formă de potcoavă. Stâncă aceea de o formă alungită se afla chiar la intrarea curbei făcută de râu, fiind ocolită de apă pe trei laturi. Accesul pe stâncă se făcea doar pe una din laturi, unde a fost construit un pod mobil, marginile prăpăstioase având peste o sută cincizeci de picioare.

Pe această stâncă alungită a fost ridicat castelul, cu ziduri de apărare mici, dar cu turnuri și pavilioane solide, din piatră. Castelul luase forma stâncii, lung și îngust, dar atât de

mare, încât putea adăposti peste o mie de persoane. Fundația castelului fusese pusă încă din secolul al șaptelea și fiecare stăpân adăugase noi corpuri de clădiri.

Ducele Godefroy de Bouillon moștenise castelul și titlul de Duce al Lorenei de jos, de la unchiul său, Godfrey, cu vreo cincisprezece ani în urmă. Acum îl stăpânea cu îngăduința suveranului său, Împăratul.

Cavalerul Hugues, însoțit de cei doi ofițeri, Alain și Bernard și de scutier, au intrat pe poarta larg deschisă a castelului, până la șopronul pentru cai.

- Eu merg acum la Ducele Godefroy, dar voi trimite un servitor să vă conducă la locul unde vom dormi.

- Prea bine, cavaliere, așteptăm aici. Vine un ostaș, i-a arătat Alain pe ostașul înarmat ce se apropia în fugă de ei.

- Înălțimea Voastră, m-a trimis ofițerul de gardă să vă întreb cine sunteți și să vă conduc la el.

- Sunt cavalerul Hugues de Payens și merg la Ducele Godefroy.

Ofițerul de gardă de la sălile contelui era de statură medie, slab, cu părul blond tuns scurt, fața încruntată și stătea în ușa antecamerei de la sala de primiri a ducelui. Îl privea fix pe cavaler, așteptând ca acesta să vorbească.

- Este cavalerul Hugues de Payens, Domnule, a spus ostașul. Dorește să intre la Înălțimea Sa, ducele.

- De unde vii cavaliere și cu ce treburi? I-a întrebat ofițerul pe un ton arogant, în dialectul valon, dar cu accent german.

- Vin de la castelul Troyes, ca trimis al Seniorului Hugue, Conte de Champagne. Treburi urgente mă fac să cer audiență Ducelui Godefroy pentru seara aceasta sau mâine dimineață, a răspuns cavalerul cu un ton liniștit.

- Îl voi anunța pe Înălțimea Sa. Tonul ofițerului era ceva mai puțin arogant, dar la fel de hotărât.

Ofițerul s-a înapoiat după câteva minute și din ușă l-a invitat să intre :

- Înălțimea Sa, te așteaptă, cavaliere. Vino, te conduc.

Împreună, au intrat într-o altă sală, unde stăteau de vorbă câțiva cavaleri, apoi într-o a doua sală, mai mare, sala de primiri și de lucru a Ducelui Godefroy. În acea încăpere era

mobilierul modest, strict necesar, dar ales cu bun gust; scaunul contelui era sculptat din lemn de stejar, lustruit frumos. Pe una din laturile sălii era un șemineu mare, cu vatră deschisă, unde ardeau câteva trunchiuri de lemn. În continuarea șemineului era o masă pentru vreo zece persoane, cu două bănci, tot din lemn de stejar, lustruite.

Pe cealaltă latură a sălii erau un scrin și o ladă din lemn, de culoare maro cu intarsii de culoare deschisă reprezentând semnul heraldic al ducelui.

Ducele Godefroy avea treizeci și șase de ani, era de înălțime medie, poate ceva mai înalt, suplu, cu părul blond bogat, tuns până la urechi; purta barba blondă tunsă scurt și mustață bogată, care acopereau fața prelungă. Nasul era drept și ochii lui căprui exprimau inteligență și hotărâre. Cei din suita lui îl știau ca un om conciliant, de multe ori înțelegător și caritabil.

Când a intrat cavalerul Hugues de Payens, ducele stătea pe scaunul lui de forma unui tron, iar în jurul său, în picioare, erau doi cavaleri. Luându-și boneta de pe cap, a salutat înclinându-se adânc și a așteptat ca ducele să-i vorbească. Cei doi cavaleri îl priveau curioși, la fel ca ducele.

- Te ascultăm cavalerie, a spus ducele cu o voce gravă, calmă. Privirea era încruntată, capul ridicat, arătând mândrie, dar ochii exprimau bunăvoință, mai ales că știa că vine din Champagne.

- Înălțimea Voastră, sunt cavalerul Hugues de Payens și vă transmit urări de sănătate de la seniorul meu, Înălțimea Sa Conte de Champagne.

- Îi mulțumesc Seniorului de Champagne și-i doresc la fel, multă sănătate. Dorește ceva de la noi?

Vocea ducelui era neutră și, după obiceiul lui, întreba direct ceea ce voia să afle, nu folosea cuvinte ocolite. Totuși, stăpâna destul de bine arta diplomației, dar o folosea doar atunci când era obligat de împrejurări. Iar acum nu erau astfel de împrejurări.

- Seniorul meu are mai multe lucruri de oferit, decât de cerut. Ținuturile comitatului Champagne sunt întinse și bogate, iar supușii săi loiali. Vă trimite o scrisoare cu lămuriri, Înălțimea Voastră. Vocea cavalerului era calmă, dar cu o notă de

mândrie, la fel ca cea a ducelui Godefroy, iar acest lucru l-a făcut pe senior să se încrunte. Se părea că mândria i-a fost rănită de acea tonalitate orgolioasă abia ghicită, dar avea și un început de simpatie pentru firea hotărâtă a cavalerului.

Unul din cavalerii Seniorului s-a apropiat de Hugues și a luat scrisoarea, pe care i-a înmânat-o ducelui, înclinându-se. Acesta a citit-o atent, odată, apoi încă odată. Și-a ridicat privirea spre cavalerul ce stătea liniștit.

- Cunoști conținutul scrisorii?

- Da, Înălțimea Voastră.

- Atunci, explică-mi.

De data aceasta, hotărârea din vocea lui era forțată, poate pentru a ascunde satisfacția pe care a simțit-o la citirea cuvintelor scrise pe pergament.

- Conte Hugue de Champagne dorește să răspundă chemării Sanctității Sale, Papa Urban, de a participa la cruciada pentru eliberarea Pământului Sfânt al Ierusalimului. Din motive de conjunctură politică, dar și personale, Înălțimea Sa Hugue va rămâne la Troyes, îngrijindu-se să adune noi ajutoare în alimente și ostași pe durata războiului și să le trimită la Ierusalim. Judecând lucrurile cu înțelepciune, Conte Hugue va trimite la cruciadă pe Seniorul Ștefan de Blois cu o mică armată, dar și alți cinci sute de ostași sub comanda Seniorului Albert de Layenne. Conte Hugue vă roagă să-i faceți onoarea de a primi sub comanda Înălțimii Voastre acest detașament, considerându-vă un nobil de mare curaj, onoare și loialitate.

- Mă simt cu adevărat onorat de această ofertă. Conte Godefroy era schimbat complet. Pe față i-a apărut un zâmbet, privirea exprima mulțumirea că-i sunt recunoscute calitățile, iar vocea devenise binevoitoare.

- Conte Hugue dorește ceva în schimbul acestei oferte?

- Da, Înălțimea Voastră. Dorește să-i recunoașteți contribuția la cruciadă și participarea comitatului la războiul sfânt ca și cum ar merge Înălțimea Sa, personal.

- Este un nobil cu adevărat înțelept. Accept cu recunoștință onoarea de a conduce ostașii din comitatul Champagne. Ar fi putut face această ofertă oricărui alt nobil

care merge la cruciadă, dar m-a ales pe mine și-i mulțumesc pentru această onoare.

- Ar mai fi ceva, Înălțimea Voastră, a spus Hugues.

Contele l-a privit întrebător, dar liniștit, cu aceeași bunăvoință.

- Să-mi faceți onoare de a accepta să lupt sub comanda Înălțimii Voastre, ca trimis personal al Seniorului meu.

- Orice luptător este binevenit în armata mea, cavalerie, cu atât mai mult Domnia Ta.

- Vă mulțumesc, Înălțimea Voastră. Îngăduiți să plec?

- Da. Vei fi condus în apartamentele unde stau cavalerii. Când vrei să pleci la Troyes?

- Peste două zile, de dimineață. Dacă binevoiește Înălțimea Voastră să-i trimită o scrisoare Seniorului Hugue, în care să-i spună unde și cum vă veți întâlni cu armata din Champagne, voi duce eu acea scrisoare. Eu voi veni odată cu ostașii.

- Vei primi mâine scrisoarea mea.

Cavalerul Hugues a salutat și a ieșit din sală, mulțumit de modul în care a decurs discuția cu Seniorul de Bouillon.

- Cavalerie Hugues, l-a întâmpinat ofițerul de gardă, ofițerii Domniei Tale au fost conduși la camerele unde vor dormi, sunt lângă apartamentele cavalerilor. Vă așteaptă să mâncați împreună. Vă conduc.

Tonul și atitudinea ofițerului erau cu totul altele, mult mai amabil, chiar supus cavalerului, după ce aflase de atitudinea Ducelui față de acesta. Dar, mai ales, după ce aflase că va lupta alături de valoni în cruciadă.

A doua zi, pe la orele două după amiază, a venit un ofițer care l-a anunțat că seniorul Godefroy îl așteaptă în sala de primiri. În curtea castelului se vedeau destul de mulți ostași, unii veneau călări de prin ținuturile din jur, alții plecau cu treburi. Printre ei, slujbașii de la castel treceau fiecare cu treaba lui.

- Cavalerie Hugues, l-a întâmpinat ducele Godefroy, după ce i-a răspuns la salut, afișând un zâmbet discret. Iată scrisoarea ce ai cerut-o. Dacă voi avea nevoie de ajutor în



oameni și bani pe timpul cruciadei, voi apela la Seniorul Hugue. Așa să-i spui.

- Înălțimea Voastră, așa cum îl cunosc eu, ar fi onorat să trimită ajutoare, căci este un război sfânt.

- Așa este, iar pentru a ne putea pregăti cum se cuvine, am vândut castelul și pământurile ce aparțin de acesta, unei rude de-a noastră. Astfel am găsit bani ca să angajăm ostași și să formăm o bună armată.

- Sunt impresionat, Înălțimea Voastră, la fel va fi și seniorul meu când va auzi de acest sacrificiu. Am auzit că merg la război și frații Înălțimii Voastre.

- Da, merg amândoi, Seniorul Eustace și Seniorul Baldouin. Vom pleca pe cincisprezece august, așa cum ne-a cerut Sanctitatea Sa.

- Ne vom vedea atunci, Înălțimea Voastră. Domnul să vă binecuvânteze!

- Și pe Domnia Ta, cavalerie.

\*

Ziua de duminică, cincisprezece august a.d. 1096 se anunța frumoasă, însoțită după noaptea senină, cu cerul plin de stele. Pe terenul ușor înclinat ale dealurilor aflate la vreo două leghe vest de Bouillon, erau aproape zece mii de ostași pregătiți să plece, sub comanda ducelui Godefroy de Bouillon și a celor doi frați ai săi, spre Ierusalim, la Războiul Sfânt împotriva necredincioșilor. Printre ei erau și cinci sute de ostași din comitatul Champagne, comandați de cavalerul Albert de Leyenne.

Cu o săptămână în urmă, pe valea dintre dealuri erau ridicate sute de corturi pentru trupele ce aveau ca punct de întâlnire tocmai această zonă. Alte două locuri de întâlnire ale armatelor ducelui se aflau mai la nord-vest, la nici două leghe depărtare de castel.

Fiecare detașament de ostași, cu ofițerii și sergenții săi, provenea din câte un ținut și era comandat de seniorul ținutului sau de unul din cavalerii săi de încredere. Mulți dintre simpli ostași erau mercenari angajați cu soldă, dar se găseau și oșteni proveniți din rândul țărănilor liberi sau a târgoveților

din orașe. Corturile fiecărui detașament erau ridicate separat de cele ale altor detașamente, iar lângă ele, bine păzite, erau carele cu alimente. În mijlocul unui grup de corturi se ridica, după obicei, unul mai mare, ce avea deasupra steagul cu heraldica seniorului. Se vedeau, de asemenea, deasupra unora din corturi, flamuri albe cu o cruce roșie la mijloc, semn al cruciaților. Pe lângă acele care cu alimente și corturi, s-au adăpostit și sutele de țărani, veniți de prin ținuturi, care voiau să ajungă în Țara Sfântă, însoțind armata, cu gândul că acolo vor găsi o viață mai bună pentru familiile lor.

Ostași și țărani, au început să vină spre locurile de adunare, cam cu două săptămâni în urmă, dormind, unii în corturi, ceilalți în căruțe sau pe câmpul deschis, în așteptarea plecării spre ținuturile orientale.

Dimineața, înainte de a se lumina, corturile au fost strânse și puse în căruțe, iar oamenii, după ce au ascultat slujba din acea zi de sărbătoare, Adormirea Maicii Domnului, s-au pregătit de plecare. Unele detașamente, care mergeau în avangarda mării coloane, au plecat deja de seara.

Ducele Godefroy stătea pe cal, în vârful dealului, înconjurat de vreo zece cavaleri și privea mândru la armata sa, încolonată, ce se pusese deja în mișcare. Pentru a nu se întâlni cu celelalte armate creștine care plecau în același timp cu ei, spre Constantinopol, de unde urmau să recucerească ținuturile sfinte, ducele Godefroy a hotărât să meargă pe la est de peninsula latină, trecând aproape de Viena, Belgrad, Niș și Adrianopol.

- Domnilor cavaleri, a spus Godefroy cu glas hotărât, să mergem și noi. Domnul să binecuvânteze cruciada noastră!

- Domnule Hugues, vei fi unul din cavalerii mei de gardă și vei îndeplini poruncile mele, i s-a adresat ducele cavalerului, care stătea mai departe de grupul format din marii nobili.

- Am înțeles, Înălțimea Voastră.

- La drum, că vremea trece repede, a repetat Godefroy, pornind primul spre valea ce se vedea în fața lor.

\*